

แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6
นเรศวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ทิพา พุมมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มกราคม 2565

แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6
นเรศวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ทิพา พุมมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
มกราคม 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Guidelines for Project Management
"Moderate Class More Knowledge" Active Learning Model
of School Administrators in School Group 6 Naresuan
under The Phitsanulok Primary Educational Service Area
Office 1

Tipha Pumma

Term paper Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education Program (Educational Administration)
faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

January 2022

Copyright of Uttaradit Rajabhat University

สารนิพนธ์ เรื่อง

แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ของ

ทิพา พุมมา

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด)

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา รุจิเมธภาส)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎา สีสุมภู)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตร

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี สัตยาภรณ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
ผู้วิจัย	ทิพา พุมมา
ปริญญา	หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 110 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเน้นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์นโยบาย แต่งตั้งคณะทำงาน วางแผน กำหนดเป้าหมายความสำเร็จให้กับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม ควรจัดสรรงบประมาณ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรครู ด้านนวัตกรรม จัดทำโครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรขับเคลื่อนประสานงานจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นจากปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ควรทำงานร่วมกับหลายฝ่ายในการนิเทศ ประชุมชี้แจง สร้างเกณฑ์การนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สรุปผลและชี้แจงปัญหาที่พบ ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรร่วมกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสะท้อนผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์จุดแข็ง

จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข และด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง ผู้บริหาร
สถานศึกษาควรให้นโยบายในการส่งเสริมการบันทึกผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง
พัฒนาโครงการ และบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : แนวทาง, การบริหารงาน, โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาู้ รูปแบบ Active Learning

Abstract

Title	Guidelines for Project Management "Moderate Class More Knowledge" Active Learning Model of School Administrators in School Group 6 Naresuan under The Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1
Author	Tipha Pumma
Degree	Master of Education Program (Educational Administration)
Advisor	Assistant Professor Dr. Chatphum Sichomphoo
Co-Advisor	

This research aimed to study management conditions and management guidelines on Moderate Class, More Knowledge Project based on active learning management for the school administrators in the 6th school group, Naresuan, under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. The population used in the study comprised 2 parties, one of 110 school administrators, head teachers of academic department, and teachers teaching in the 6th School Group, Naresuan, along with the other party of 4 experts. The tools used in the research were a questionnaire and an interview form. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that overall, the level of the management conditions of Moderate Class, More Knowledge Project based on active learning management of the school administrators in the 6th school group, Naresuan, was at a high level. For the project management guidelines, there were six aspects as follows: Policy driving aspect: school administrators should nurture knowledge, understanding, and focus on participation in policy analysis, team delegation, planning, and setting achievement goals for school administrators. In the aspect of promotion and support

for teachers to develop teaching materials and innovations: school administrators should allocate the budget while promoting and supporting the development of teachers in creating teaching materials and innovations. Coordinating and seeking learning resources aspect: school administrators should propel coordination and register community wisdom learning resources from local sages. Supervising, guiding, and monitoring aspect: school administrators should work with multiple partners to provide school supervision, clarification meetings, combined with creating objective-oriented supervision criteria, drawing conclusions, and clarifying problems encountered. Project performance reflection aspect: school administrators together with teachers and other stakeholders should systematically reflect the performance of the project implementation; as well as should analyze strengths, weaknesses, obstacles, and solutions. And the aspect of making result-based improvement: school administrators should introduce a policy to promote the recording of the project performance which would be used in project development and included in further schools' annual action plans.

Keyword : Management Guidelines, Moderate Class More Knowledge, Active Learning

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎาภรณ์ สีสมนุกูล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แนวคิด หลักการทฤษฎี ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นางปรียาภรณ์ กฤตพลวิวัฒน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 นายสมชาย ภัทรวิวัฒน์พงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตกมิตรภาพที่ 73 และนายเรือง คำดี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ่อวิทย์บางระกำ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพ แนะนำ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รวมถึงขอขอบคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์และกรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้การเก็บข้อมูลวิจัยครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของคณะครุศาสตร์ทุกท่าน ที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอขอบพระคุณครอบครัวข้าพเจ้า และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงผลักดันในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จ สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

ทิพา พุมมา

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากร.....	46

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	51
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์	52
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญ.....	86
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ.....	88
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ ค่า IOC	102
ภาคผนวก จ บริบทของกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์	105
ประวัติย่อผู้วิจัย	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์	52
ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาระดับของสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย	53
ตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม.....	55
ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้.....	56
ตารางที่ 6 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม	57
ตารางที่ 7 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน	58
ตารางที่ 8 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง	59
ตารางที่ 9 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย	61

ตารางที่ 10 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม.....	63
ตารางที่ 11 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้	65
ตารางที่ 12 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม.....	66
ตารางที่ 13 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน	67
ตารางที่ 14 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง	69
ตารางที่ 15 บริบทของกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์.....	106

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
ภาพที่ 2 กรวยแห่งการเรียนรู้.....	24

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในปีงบประมาณ 2563 มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมาย ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพะนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21 อาศัย อำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดังนี้ หลักการ ข้อ 1 ให้ความสำคัญ กับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการ พลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทและเป็นการศึกษา ตลอดชีวิต ข้อ 2 บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการหลัก องค์กรมหาชนในกำกับ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัด กระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนตามนโยบายประชารัฐ ในระดับประถมศึกษา มุ่งคำนึงถึงพหุปัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพด้วยจุดเน้น ดังนี้ ข้อ 1 ปลูกฝัง ความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้อง โดยใช้กระบวนการลูกเสือ ยุวกาชาด ข้อ 2 เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น ข้อ 3 เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร ข้อ 4 เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้ จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติและเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกัน ของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ข้อ 5 สร้าง แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ข้อ 6 การจัดการเรียน การสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) ข้อ 7 พัฒนาครูให้มีความ ชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) และ ข้อ 8 จัดให้มีโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียน ให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2563, น.1-2)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงาน นวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.8) ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรมีการออกแบบและวางแผนอย่างรอบคอบ เพราะผู้เรียนอยู่ในยุค Generation Z มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ กล้าแสดงออก ฉลาดรอบรู้ เพราะเติบโตมาพร้อมกับความรู้รอบด้าน สามารถค้นหาข้อมูลบนโลกอินเทอร์เน็ตได้อย่างอิสระ แต่มีโลกส่วนตัวสูงจนถูกเรียกอีกอย่างว่าเป็นเด็ก Gen Me (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557, น.10) จึงเป็นความท้าทายที่ผู้สอนต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.64) กล่าวว่า ผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพมีทักษะการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาสาระทางศาสตร์ต่าง ๆ เรียนรู้จากการกระทำ มีการสะท้อนความคิดของตนเองกับคนอื่น ๆ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2559, น.17)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ทั้งกิจกรรม วิธีการ หรือรูปแบบการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามการใช้รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปที่นิยมใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไปในปัจจุบันอาจไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ เพราะบริบทในห้องเรียน แต่ละห้องมีความแตกต่างกัน ผู้สอนควรใช้หลักการของ Active Learning ในการพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้เรียน ทั้งวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การออกแบบรูปแบบ การสอนต่าง ๆ ให้เหมาะกับเนื้อหาผู้เรียนและชั้นเรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น และเป็นนักคิดที่ไม่หยุดนิ่ง ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับบริบทต่าง ๆ ในบรรยากาศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2559, น.18) การเรียนรู้เชิงรุก มีแนวคิดมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ คือ ข้อ 1 นัยสำคัญของการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนจะยอมรับต้องมีความ

เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของผู้เรียน ข้อ 2 การเรียนรู้ต้องเรียนผ่านการกระทำ ข้อ 3 การเรียนรู้คือการอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้ และ ข้อ 4 การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเองและเกี่ยวข้องกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ทั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญาเรียนรู้ได้ดีที่สุดคือ การได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น การเรียนรู้เชิงรุก คือ ผู้สอนเป็นผู้นำผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน กลยุทธ์การเรียนรู้โดยการปฏิบัติที่เป็นจุดแข็งและสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประกอบไปด้วย 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดยางเอน (ประชานุเคราะห์), โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก, โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก (มิตรภาพที่ 73), โรงเรียนชุมชน 1 วัดสภาน้ำมัน, โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์, โรงเรียนบ้านคลองหนองเหล็ก, โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม (รัตนราษฎร์สงเคราะห์), โรงเรียนวัดคู้งวาริ (อำพันอุบลรัตน์), โรงเรียนวัดจุฬามณี และโรงเรียนบ้านหนองหัวยาง ซึ่งแต่ละสถานศึกษาดำเนินการจัดให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning การสร้างกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต 4H สำหรับเยาวชน โดยการมีส่วนร่วมของเยาวชน กำหนดการสร้างทักษะชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ Head ทักษะชีวิตด้านผู้นำ Hand ทักษะชีวิตด้านความร่วมมือ Health ทักษะชีวิตด้านสุขภาพ Heart ทักษะชีวิตด้านจิตใจ แต่จากที่ผ่านมาถึงแม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning แต่ในด้านคุณภาพการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจทำการศึกษารวบรวมแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

คำถามการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีลักษณะอย่างไร

2. แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ควรมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ขอบเขตด้านประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 10 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 110 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 1 ท่านศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 2 ท่าน และประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 1 ท่าน รวม 4 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.9) ดังนี้

1. ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
3. ด้านการประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม
5. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินโครงการ
6. ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรม
3. ด้านการประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้
4. ด้านการนิเทศกำกับติดตาม
5. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินโครงการ
6. ด้านการนำผลการไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้ ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

1. การบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning หมายถึง กระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย แต่งตั้ง คณะทำงานโดยเน้นการมีส่วนร่วม กำหนดโครงการกิจกรรมลงในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา ประชุมชี้แจง กำหนดภาพของความสำเร็จ จัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน เป็นรายบุคคล จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เผยแพร่ผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

1.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรม หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูเข้ารับการพัฒนา เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน นำนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขัน ฯลฯ ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

1.3 ด้านการประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาคณะครูร่วมมือกับชุมชนดำเนินงานขอความร่วมมือประสาน จัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษารวมทั้งภูมิปัญญา ประชาชนชาวบ้าน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

1.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม หมายถึง การสร้างเกณฑ์การนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตาม คณะครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตรวจสอบเอกสารเยี่ยมชั้นเรียน รวมถึงกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคนิคการนิเทศที่แตกต่างกันตามสภาพบริบท ร่วมมือกันสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อร่วมกันสรุปและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามกระบวนการ เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ

1.5 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน หมายถึง การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเป็นระยะ ๆ ครอบคลุมทุกมิติ บันทึกผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในรูปแบบ PLC, การสัมภาษณ์ Focus Group, การตอบแบบสอบถาม และประชุมสัมมนา นำเสนอการสะท้อนผลการดำเนินงานโครงการในรูปแบบ PLC ตามช่วงชั้นเรียน และภาพรวมของคณะครู นำเสนอผลการดำเนินงานในวาระการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย

1.6 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง หมายถึง การบันทึกข้อมูลสรุปรายงานผลการจัดนิทรรศการผลสะท้อนจากการประชุม ในรูปแบบ PLC ของคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาปรับปรุงโครงการ นำบันทึกผลไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เผยแพร่ผลงานตามโครงการนำไปพัฒนาต่อยอด และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

2. แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการบริหารงานโครงการเพื่อพัฒนาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนต่างๆ ภายในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจ มีหลักการเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ควรดำเนินการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และร่วมกันกำหนดภาพของความสำเร็จในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองควรร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ร่วมรับทราบแนวทางการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ร่วมกันสำรวจความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด และควรจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงอาคารสถานที่ ต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนด้านการพัฒนานวัตกรรม สื่อต่าง ๆ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรม สื่อที่หลากหลายและทันสมัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมและสื่อต่าง ๆ เช่น การอบรม การสัมมนา เชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน เป็นต้น จัดทำโครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้ครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอน มีนวัตกรรมที่หลากหลายนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมครูในการส่งนวัตกรรม สื่อต่าง ๆ เข้าประกวด แข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะครูภายในสถานศึกษา

2.3 ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงานในด้านต่าง ๆ ดำเนินการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยร่วมกันประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือ ประสานงานในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จ ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาห้องปฏิบัติการ เพื่ออำนวยความสะดวกและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง วางแผนในการประสานงานจัดหาการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ด้านบุคลากรและวัสดุ อุปกรณ์จากหน่วยงาน ภายนอก

2.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมข้อมูล เนื้อหาสาระ เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อเครื่องมือ ในการนิเทศของสถานศึกษาทำงานร่วมกันกับหลายฝ่ายในการนิเทศ กำกับ ติดตาม มาตรการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันสร้างเกณฑ์การนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้ ร่วมกัน สรุปผลและ ชี้แจงเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ

2.5 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับ คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผลการดำเนินการ สรุปผลตามเครื่องมือการนิเทศ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นร่องรอยในการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบตลอดโครงการหรือสะท้อน ผลหลังจากดำเนินโครงการ บันทึกร่องรอยการดำเนินงาน ผลของการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของการดำเนินโครงการ นำสรุปผลและรายงานผล การดำเนินงานตามโครงการ นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในทุกวาระประชุม เพื่อร่วมรับทราบการสะท้อนผลและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้น ต่อไป นำเสนอรายงานผลสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีทัศน์ จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ การนำเสนอผลงานจากผู้เรียน

2.6 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำ ส่งเสริมกระบวนการด้านการบันทึกผลการดำเนินงานตามโครงการ นำข้อมูลสรุปสะท้อนผล การดำเนินงานที่ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดแสดงเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย นำสรุปผล การดำเนินงานมาใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการให้มี ประสิทธิภาพต่อไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาในกลุ่ม โรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดยางเอน (ประชาชนเคราะห์), โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก, โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก (มิตรภาพที่ 73), โรงเรียนชุมชน 1 วัดสกตน้ำมัน, โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์, โรงเรียนบ้านคลองหนองเหล็ก, โรงเรียน วัดศรีรัตนาราม (รัตนราษฎร์สงเคราะห์), โรงเรียนวัดคู้งวาริ (อำพันอุถัมภ์),โรงเรียนวัดจุฬามณี และ โรงเรียนบ้านหนองห้วยาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

4. กลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดยางเอน (ประชาชนเคราะห์), โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก, โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก (มิตรภาพที่ 73), โรงเรียนชุมชน 1 วัดสกต น้ำมัน, โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์, โรงเรียนบ้านคลองหนองเหล็ก, โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม (รัตนราษฎร์

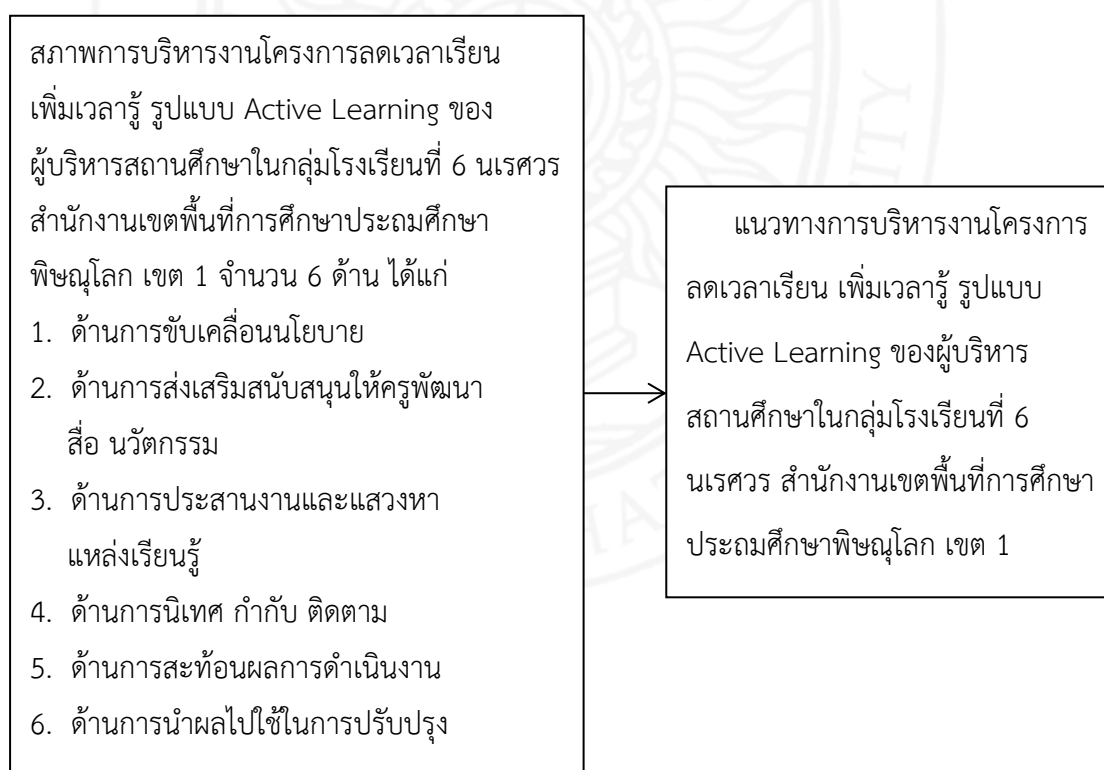
สงเคราะห์), โรงเรียนวัดคู้งวารี (อำเภอบึงสามพัน),โรงเรียนวัดจุฬามณี และโรงเรียนบ้านหนองหัวยาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
2. ทำให้ทราบแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยซึ่งจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 แนวคิดและหลักการด้านกระบวนการบริหารงาน
  - 1.3 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 1.4 แนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
  - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning
  - 2.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning
  - 2.3 รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning
  - 2.4 บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning
  - 2.5 การบริหารจัดการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ (Active Learning)
3. บริบทของโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ความหมายของการบริหาร

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการบริหาร หลายท่าน ดังนี้

เชี่ยวชาญ แก้วสิงห์ (2554, น.10) การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งภายในองค์กรเอกชน หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งสถานศึกษาซึ่งมีภารกิจที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมาย โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหาร ได้แก่ การวางแผน การอำนวยการ การประสานงาน การติดต่องาน การสื่อสารและการประเมินผล การปฏิบัติงาน เป็นต้น

ธีระชัย ช่วงบุญศรี (2558, น.50) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มหรือคณะทำงาน โดยมีผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริหารรับผิดชอบหน้าที่บริหารจัดการให้งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันทุกภาคส่วน

บรรจบ เนียมมณี (2553, น.261) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างรวมกันโดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน
3. ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด วัตถุประสงค์นั้น ๆ

ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

พิทยา บวรวัฒนา (2556, น.2) การบริหาร หมายถึง เป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผลซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

มัลลิกา ต้นสอน (2554, น.10) การบริหาร (Administration) หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุนและการตรวจสอบให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรวง วรอินทร์ (2557, น.79) การบริหาร คือ การดำเนินร่วมกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยอาศัยปัจจัยทางการบริหาร เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารสถานศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง กระบวนการการดำเนินงานในการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกขององค์การ และใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

แนวคิดและหลักการด้านกระบวนการบริหารจัดการ

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้แนวคิดและหลักการด้านกระบวนการบริหารจัดการ หลายท่าน ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2551, น.34-39) ได้สรุปแนวคิดกระบวนการบริหารของนักการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

1. อองรี ฟาโย (Henry Fayol) บิดาแห่งการบริหารจัดการ มีความเห็นว่า การบริหาร เป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง และเป็นหลักสากลที่สามารถนำไปใช้ได้กับการบริหารทุกประเภท โดยการบริหารจัดการเป็นส่วนสำคัญพื้นฐานของการบริหารงานที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ประการที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1.1 การวางแผน (To Plan) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะคาดการณ์ล่วงหน้า ถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานไว้เป็นแนวทางในการทำงานในอนาคต

1.2 การจัดองค์การ (To Organize) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการจัด โครงสร้างของงาน และอำนาจหน้าที่ของบุคคล

1.3 การบังคับบัญชา (To Command) หมายถึง กระบวนการเกี่ยวกับการวินิจฉัย สั่งการ การตัดสินใจในการมอบหมายหน้าที่การงาน การนิเทศงาน ตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำ

1.4 การประสานงาน (To Coordinate) หมายถึง ความร่วมมือ ความร่วมใจกัน ในการปฏิบัติงานการจัดระเบียบงานให้เรียบร้อย สอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานสมดุลและบรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ การประสานงานเปรียบเสมือนตัวกลางนำพินเฟืองของบรรดากิจกรรม ทั้งหลายให้สอดคล้องกัน เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความกลมกลืน ราบรื่น และเรียบร้อย

1.5 การควบคุมงาน (To Control) หมายถึง การกำกับและตรวจสอบว่า การปฏิบัติงานได้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ โดยอาศัยการรายงาน และงบประมาณเป็น เครื่องมือ

2. ลูเธอร์ กุลลิค และลินดอลล์ เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) ได้นำ แนวคิดของอองรี ฟาโยล มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานราชการ โดยได้ขยายกิจกรรมทางการ บริหารออกเป็น 7 ประการ รวมเรียกว่า POSDCORB ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การ ราชการโดยทั่วไป ดังนี้

2.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำ อะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2.2 การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดองค์การ การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งสายงาน การจัดสายการบังคับบัญชา และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่

2.3 การบังคับบัญชา (Staffing) หมายถึง การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัด อัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการและการให้พ้นจากงาน

2.4 การควบคุมงาน (Directing) หมายถึง การอำนวยการ การตัดสินใจการวินิจฉัย สั่งการ และการควบคุมบังคับบัญชา

2.5 การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงาน เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ เพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

2.6 การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การ เพื่อให้สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

2.7 การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การใช้เงิน การควบคุมการใช้จ่าย และการตรวจสอบด้านการเงิน

3. สมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The American Association of School Administrator: AASA) มีความคิดเห็น ครอบคลุมการบริหารการศึกษา ควรประกอบด้วยกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การวางแผน (Planning) คือ การวางแผนปฏิบัติการในการบริหารการศึกษา

3.2 การจัดสรรทรัพยากร (Allocation) คือ การสรรหาทรัพยากรที่เป็นปัจจัยที่จำเป็นในการบริหารงาน

3.3 การบำรุงขวัญ (Stimulating) คือ การให้กำลังใจ และบำรุงขวัญผู้ปฏิบัติงาน

3.4 การประสานงาน (Coordination) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

3.5 การประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินผลงานหรือติดตาม ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

ศิราชัย ศรีอุดม (2557, น.42) ได้สรุปเกี่ยวกับขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพ

"วงจรเดมมิ่ง" (Deming Cycle) ว่าประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การวางแผน

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา

ลักษณะของวงจรควบคุมคุณภาพ เป็นการดำเนินกิจกรรมแบบต่อเนื่องครบทุกขั้นตอน จะดำเนินการไปเรื่อย ๆ ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการปรับปรุงงาน และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

DuBrin (2010, pp.12-13) ได้เสนอกระบวนการบริหารได้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายขององค์การ และวางแผนทางดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันขององค์การ การกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบาย มาตรการและกลยุทธ์ การดำเนินงานรวมทั้งการกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน

2. การจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง กระบวนการจัดการทรัพยากรและการจัดระบบการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วย การจัดทำแผนภูมิปฏิบัติงานการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานต่างๆ การจัดทำมาตรฐานและรายละเอียดการปฏิบัติงานการจัดระบบการบังคับบัญชา และการประสานงาน การกำหนดภารกิจขององค์กร การจัดระบบทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในองค์กร

3. การนำ (Leading) หมายถึง การอำนวยการและการประสานงาน เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วย การจูงใจ การตัดสินใจสั่งการ การสื่อสารและการแก้ปัญหาความขัดแย้งของบุคลากร

4. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การกำกับให้ดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและแผนขององค์กร ประกอบด้วย การตรวจสอบ ติดตาม การเปรียบเทียบผล การปฏิบัติงานกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการด้านกระบวนการบริหารจัดการข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการด้านกระบวนการบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผน (Planning) 2. การจัดองค์กร (Organizing) 3. ภาวะผู้นำ (Leading) 4. การควบคุม (Controlling)

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

จรูณี แก้วเอี่ยม (2557, น.2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

เชียวชาญ แก้วสิงห์ (2554, น.10) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจหลักหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและของสถานศึกษาตามที่กำหนดแบบแผนวิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามขอบข่าย และภารกิจในการบริหารจัดการเรียนรู้ และจัดการสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557, น.4) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน เช่น บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคที่หลากหลายอย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

บรรจบ บุญจันทร์ (2556, น.38) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

ปิยะนุช อาณาเขตต์ (2553, น.16) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ภารกิจหลักหรือ กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล (2552, น.33) ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา ให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

ยุคนันท์ หวานฉ่ำ (2555, น.1) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา ที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

Campbell (2010, p.43) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผน ยุทธศาสตร์ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมตามขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายและภารกิจในการบริหารสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้แนวคิดและหลักการ บริหารสถานศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2553, น.165) ได้เสนอเทคนิคการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง การที่บุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล ประกอบด้วยสาระสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 1.2 การมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย
- 1.3 การมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ

แนวคิดพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ได้มีนักทฤษฎีองค์การมีแนวคิดเรื่องทฤษฎี การจูงใจ ดังนี้

ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's Motivation Theory) มีความเชื่อว่า

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน トラバドที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ก็จะเกิดปัญหาความต้องการรำไป แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะเลิกสนใจ
2. มนุษย์ตอบสนองความต้องการแตกต่างกัน ทางด้านปริมาณความต้องการระดับต่ำค่อนข้างมีขอบเขตจำกัด แต่ความต้องการระดับสูงมักจะมีขอบเขตไม่จำกัด

ทฤษฎีการจูงใจของเฮอริเบิร์ก (Herberg's Motivation Hygiene Theory) มีความเชื่อว่า ปัจจัยที่จะจูงใจให้คนทำงานประกอบด้วย ความสำเร็จในงานที่ทำ การได้รับการยอมรับยกย่อง และนับถือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่นำไปสู่ความสำเร็จลักษณะของงานที่ทำ ความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และการเจริญเติบโตส่วนบุคคล

จากการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ อากีริส (Agyis) พบว่า บุคคลจะมีวุฒิภาวะและบุคลิกภาพเป็นของตนเอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองในด้านการตัดสินใจ การควบคุมการทำงาน การแสดงออก ทักษะคติ และการใช้ความสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้

2. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective) หมายถึง วิธีการบริหารที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนการดำเนินงาน กำหนดมาตรฐานของงาน รวมทั้งวิธีการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้การดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ตามที่ร่วมกันกำหนดไว้

แนวคิดของกระบวนการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ ตามแนวคิดของฮาร์เวย์ และบราวน์ (Harvery and Brown) แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Goal Purposed หมายถึง การที่ผู้ร่วมงานร่วมกันกำหนดเป้าหมายในอนาคต และนำเสนอผู้บริหารระดับสูงพิจารณา โครงร่างของวัตถุประสงค์ที่นำเสนอจะต้องแสดงให้เห็นถึงการกำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงและกำหนดวิธีการวัดผลการปฏิบัติงานไว้ด้วย

ขั้นตอนที่ 2 Mutually Negotiated เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารและผู้ร่วมงานพัฒนาเป้าหมายให้สอดคล้องกัน เป้าหมายที่กำหนดจะต้องเฉพาะเจาะจง (Specific) วัตถุประสงค์ทุกข้อจะต้องสามารถวัดผลได้ (Measurable) จนกว่าผู้บริหารและผู้ร่วมงานจะเห็นชอบร่วมกันตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ ความรับผิดชอบที่สำคัญควรเริ่มต้นที่ผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติจะต้องตกลงใจร่วมกันในเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์เหล่านั้นจะได้หลอมรวมเป้าหมายของงาน (Performance Goals) และเป้าหมายทางด้านอาชีพของแต่ละบุคคล (Personal Career Goals)

ขั้นตอนที่ 3 Performance เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ผู้ร่วมงานได้กำหนดขึ้น เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 4 Feedback of Reus เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารแจ้งข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้ร่วมงานรับทราบ และให้รางวัลผลการปฏิบัติงาน ซึ่งผลงานของแต่ละบุคคลจะนำมาทบทวน และอภิปรายผลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างที่อาจจะเกิดความเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ขององค์การ

ขั้นตอนที่ 5 Basic for New Goals เป็นขั้นตอนของการทบทวนถึงผลที่เกิดขึ้นภายหลัง ผลการปฏิบัติงาน (The Outcome of the Performance) เพื่อนำมาเริ่มต้นกระบวนการกำหนด วัตถุประสงค์ใหม่อีกในวงจรครั้งต่อไป

3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ทำให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนคณะครูผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งมารวมตัว เป็นคณะกรรมการโรงเรียนได้มีโอกาสจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูงขึ้น

รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะและความจำเป็น ของแต่ละโรงเรียนว่าใครเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ

1. รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administration Control SBM) ผู้บริหารเป็น ประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่นๆ ได้จากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกจากกลุ่มผู้ปกครองครู และ ชุมชนคณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

2. รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) เกิดจากแนวคิดที่ว่าครูเป็นผู้ ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่า และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด ตัวแทนคณะครูจะมี สัดส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารยังเป็นประธานคณะกรรมการโรงเรียน บทบาท ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก (Community Control SBM) แนวคิดสำคัญ คือ การจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด ตัวแทน ของผู้ปกครองและชุมชนจึงมีสัดส่วนในคณะกรรมการโรงเรียนมากที่สุด ตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน เป็นประธานคณะกรรมการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

4. รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก (Professional Community Control SBM) แนวคิดเรื่องนี้เชื่อว่าทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้เด็กเนื่องจาก คนทั้ง 2 กลุ่ม ต่างอยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด รับรู้ปัญหาและความต้องการได้ดีที่สุด สัดส่วนของครู และผู้ปกครอง (ชุมชน) ในคณะกรรมการโรงเรียนจะมีเท่า ๆ กัน แต่มากกว่าตัวแทน กลุ่มอื่น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นประธาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนเป็นคณะกรรมการบริหาร

หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นรูปแบบของการมอบอำนาจหรือกระจายอำนาจ การตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการศึกษาไปให้สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติ
2. หลักการบริหารตนเอง (Self-Management) สถานศึกษามีความเป็นอิสระคล่องตัว มีอำนาจตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา (School Boards)
3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และร่วมคิดร่วมทำ โดยเชื่อว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้คุณภาพของผลผลิตเพิ่มขึ้น และผู้ปฏิบัติมีความพึงพอใจ
4. หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน (Supporting Leader) โดยผู้บริหารเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ปฏิบัติงาน
5. หลักการพัฒนาทั้งระบบ (Whole-School Approach) เป็นการยึดรูปแบบของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอนของครู และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางแห่งการเปลี่ยนแปลง
6. หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เพื่อความโปร่งใสและให้การบริหารจัดการเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

จากการศึกษาแนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการบริหารสถานศึกษา มีดังนี้ คือ 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) 2. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective) 3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)

แนวคิดเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า มีนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ไว้หลายท่าน ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และเน้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning เพื่อผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการศึกษาไทย 4.0

จรรยา ดาสา (2552, น.72) กล่าวว่า การเรียนเชิงรุก คือการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่จากการได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอน

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2555, น.10) กล่าวว่า การเรียนเชิงรุก หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ลดกระบวนการถ่ายทอดเนื้อหาให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนาความคิดระดับสูงเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติมากกว่าฟังบรรยาย และเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนเป็นหลัก

พลอยไพลิน นิลกรรม์ (2560, น.4) การจัดการเชิงรุก คือ กระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำ ความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการแก้ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง เพิ่มกระบวนการ และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นและอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อน ๆ การสอนแบบ Active Learning คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือ กระทำ และใช้กระบวนการคิด โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วม ในการสร้างความรู้ (Co-creators)

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจากยุคโลกาภิวัตน์นี้ ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายทำให้นักวิชาการมีมากขึ้นที่จะเรียนรู้จากในห้องเรียนได้หมด ซึ่งการสอนแบบเดิมด้วยการ “พูด บอก เล่า” ไม่สามารถจะพัฒนาให้ผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนไปปฏิบัติได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยีและการเรียนรู้ของผู้เรียน จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอด ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะวิธีการ ค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพ

ในอนาคตหลักการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอน ที่หลากหลายมาใช้ออกแบบ แผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน Active Learning จึงถือเป็นการจัดการ เรียนรู้ประเภทหนึ่งซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริม Student Engagement, Enhance Relevance and Improve Motivation ของผู้เรียน

รุ่งภรณ์ กล้ายประยงค์ (2563, น.3) การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนจะต้องร่วมกันจัดกระทำกับข้อมูล หรือประสบการณ์ต่าง ๆ จากการปฏิบัติงานจริง และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้น ๆ จนเกิดเป็นองค์ความรู้ของตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการ ปฏิสัมพันธ์ภายในสมองและกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน จึงถือว่าเป็น กระบวนการทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคมควบคู่กัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560, น.9) กล่าวว่า Active Learning คือ กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการกิจกรรม การรู้เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะ ผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

จากการศึกษาความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยสรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น กระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้หรือสร้างความรู้ ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างยั่งยืน

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning

มีนักการศึกษาได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2553, น.13) ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้าง ปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

5. ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการควบคุมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน พลอยไพลิน นิลกรรณ์ (2560, น.5) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีดังต่อไปนี้

1. Active Learning ส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิด และการกระทำของผู้เรียน การมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนจะมีโอกาส มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณ ในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมนั้น มุ่งสร้างให้ผู้เรียนเป็นผู้กำกับทิศทางการเรียนรู้ ค้นหาสไตล์ การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้น Active Learning จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ในการมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์

2. Active Learning สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความร่วมมือใน การปฏิบัติงานกลุ่มจะนำไปสู่ความสำเร็จในภาพรวม

3. Active Learning ทำให้ผู้เรียนทุ่มเทในการเรียน จูงใจในการเรียน และทำให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ในสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวย ผ่านการใช้กิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้ให้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนเลือกเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง เกิดความรับผิดชอบ และทุ่มเทเพื่่อมุ่งสู่ความสำเร็จ

4. Active Learning ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียน และตัวครู เป็นการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) สอดรับกับแนวคิดพหุปัญญา (Multiple Intelligence) เพื่อแสดงออกถึงตัวตนและศักยภาพของตัวเอง ส่วนครูผู้สอนต้องมีความตระหนักแนวทางการนิเทศเพื่อ พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่จะปรับเปลี่ยนบทบาท แสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะทำให้ครูเกิด ทักษะในการสอน และมีความเชี่ยวชาญในบทบาท หน้าที่ที่รับผิดชอบ เป็นการพัฒนาตน พัฒนางาน และพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกัน

5. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทน และนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ Passive Learning เพราะกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่าระยะยาวกว่า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) การจัดการ เรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning นั้นสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทำเองจนสำเร็จตามเป้าหมาย มีการพัฒนาความคิด ให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้น ชักถาม ระดมความคิด โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ผู้เรียนทำต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง
2. กิจกรรมสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง
3. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน
4. ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบงานกับชีวิตจริง
5. ผู้เรียนสามารถสร้างสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด
6. ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

ในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์

และประเมินค่า

5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์และการสรุปของผู้เรียน

7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.5)

จากการศึกษาลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยสรุปว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ควรมีลักษณะดังนี้

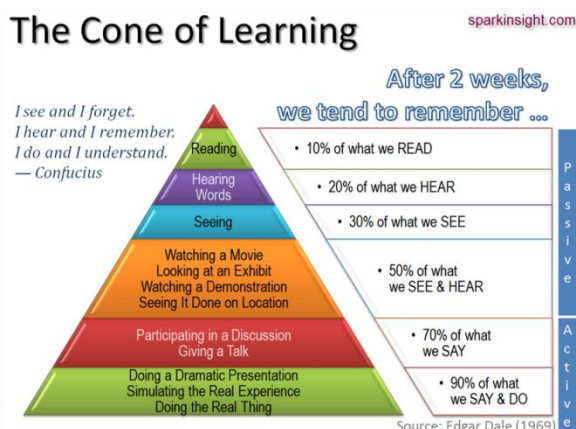
1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์ และประเมินค่า
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

นักการศึกษาได้อธิบายถึงรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ดังนี้

1. กรวยแห่งการเรียนรู้ (The Cone of Learning)

การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือ การลงมือทำ ซึ่ง "ความรู้" ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ จากกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาส ลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน เป็นฝ่ายรับความรู้ (Passive Learning) เพราะกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บความจำ ในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่าระยะยาวกว่า ซึ่งอธิบายได้ ดังรูป

ภาพที่ 2 กรวยแห่งการเรียนรู้
ที่มา : www.sparkinsight.com

จากภาพจะเห็นได้ว่า กรวยแห่งการเรียนรู้นี้ได้แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning)

- 1.1 การเรียนรู้โดยการอ่าน ท่องจำ ผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนเพียง 20%
- 1.2 การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วม
- 1.3 การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่นในขณะที่ครูสอน เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20% หากในการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 20%

1.4 การเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูวีดิทัศน์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาหรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เป็น 20%

2. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2.1 ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า หรือ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีส่วนร่วมอภิปรายให้ฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเป็น 70%

2.2 การนำเสนอผลงานทางการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ครอบคลุมวิธี การจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี ดังนี้

1. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนามาจากแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เผยแพร่ในปลายศตวรรษที่ 20 ที่เรียกว่า การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือ "การเรียนรู้เชิงรุก" (Active Learning) ซึ่ง "ใช้กิจกรรมเป็นฐาน" หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด

1.1 ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้

1.1.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวและกระตือรือร้นด้านการรู้คิด

1.1.2 กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเองมากกว่าการฟังผู้สอน

ในห้องเรียนและการท่องจำ

1.1.3 พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกห้องเรียนอีกด้วย

1.1.4 ได้ผลลัพธ์ในการถ่ายทอดความรู้ใกล้เคียงกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น แต่ได้ผลดีกว่าในการพัฒนาทักษะด้านการคิดและการเขียนของผู้เรียน

1.1.5 ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้แบบนี้มากกว่ารูปแบบที่ผู้เรียนเป็นฝ่าย รับความรู้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive Learning)

1.1.6 มุ่งเน้นความรับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนรู้ผ่านการอ่าน เขียนคิด อภิปราย และเข้าร่วมในการแก้ปัญหา และยังสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามลำดับขั้นการเรียนรู้ ในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย

1.2 หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ดังนี้

1.2.1 ให้ความสนใจที่ตัวผู้เรียน

1.2.2 เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติที่น่าสนใจ

1.2.3 ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก

1.2.4 ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียน

1.2.5 ไม่มีการทดสอบแต่ประเมินผลจากพฤติกรรม ความเข้าใจ ผลงาน

1.2.6 เพื่อนในชั้นเรียนช่วยส่งเสริมการเรียน

1.2.7 มีการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิด

และเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง

1.3 ประเภทของการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานมีหลากหลายกิจกรรม การนำมาใช้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ว่ามุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือพัฒนาในเรื่องใด โดยทั่วไปสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ

1.3.1 กิจกรรมเชิงสำรวจ เสาะหา ค้นคว้า (Exploratory) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวม สังสมความรู้ ความคิดรวบยอด และทักษะ

1.3.2 กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Constructive) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวม สังสมประสบการณ์โดยผ่านการปฏิบัติ หรือการทำงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์

1.3.3 กิจกรรมเชิงการแสดงออก (Expressional) ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำเสนอ การเสนอผลงาน

1.4 กิจกรรมการเรียนรู้ที่นิยมใช้

1.4.1. การอภิปรายในชั้นเรียน (Class Discussion) ที่กระทำในห้องเรียนปกติ และการอภิปรายออนไลน์

1.4.2 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

1.4.3 กิจกรรม "คิด-จับคู่-แลกเปลี่ยน" (Think-Pair-Share)

1.4.4 เซลล์การเรียนรู้ (Learning Cell)

1.4.5 การฝึกเขียนข้อความสั้นๆ (One-Minute Paper)

1.4.6 การโต้วาที (Debate)

1.4.7 บทบาทสมมุติ (Role Play)

1.4.8 การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ (Situational Learning)

1.4.9 การเรียนแบบกลุ่มร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative learning group)

1.4.10 ปฏิกริยาจากการชมวิดีโอ (Reaction to A Video)

1.4.11 เกมในชั้นเรียน (Game)

1.4.12 แกลเลอรี วอล์ค (Gallery Walk)

1.4.13 การเรียนรู้โดยการสอน (Learning by Teaching)

2. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมติฐาน สาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหานั้น รวมถึงการค้นคว้าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป โดยผู้เรียนอาจไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มาก่อน แต่อาจใช้ความรู้ที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมหรือเคยเรียนมา นอกจากนี้ยังมุ่งให้ผู้เรียนเฝ้าหาความรู้เพื่อแก้ไขปัญหา ได้คิดเป็น ทำเป็น มีการตัดสินใจที่ดีและสามารถเรียนรู้

การทำงานเป็นทีม โดยนั้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำทักษะจากการเรียน มาช่วยแก้ปัญหาในชีวิต การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยเริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและการสะท้อนกลับ ไปสู่ความรู้ และความคิดรวบยอด อันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ยังเป็นการตอบสนองต่อแนวคิด Constructivism โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์หรือตั้งคำถามจากโจทย์ ปัญหา ผ่านกระบวนการคิดและสะท้อนกลับ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม เน้นการเรียนรู้ ที่มีส่วนร่วม นำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่ บนฐานความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังเป็นการสร้างเงื่อนไขสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ กล่าวคือ

1. การเรียนรู้สิ่งใหม่จะได้ผลดีขึ้น ถ้าได้มีการเชื่อมโยงหรือกระตุ้นความรู้เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่
2. การเรียนรู้เนื้อหาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงหรือมีประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหาจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียน กลุ่มย่อย การได้แสดงออก แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายถกเถียงกันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้สิ่งนั้นได้ดีขึ้น
3. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎี การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก เป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย
4. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงาน ที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลักสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหา เป็นฐานคือปัญหา เพราะปัญหาที่ดีจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่แสวงหาความรู้ ในการเลือกศึกษาปัญหาที่มีประสิทธิภาพ
5. ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ความรู้ความสามารถของผู้เรียนประสบการณ์ความสนใจ และภูมิหลังของผู้เรียน เพราะคนเรามีแนวโน้มที่จะสนใจเรื่องใกล้ตัวมากกว่าเรื่องไกลตัว สนใจสิ่งที่มีความหมายและความสำคัญต่อตนเองและเป็นเรื่องที่ตนเอง สนใจใคร่รู้ ดังนั้นการกำหนดปัญหาจึง ต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลักรวมถึงสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนด้วย

6. การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้จะเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิด วิเคราะห์ คัดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

วัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่

1. ได้ความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทจริงและสามารถนำไปใช้ได้
2. พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การให้เหตุผล และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มี

ประสิทธิผล

3. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนสามารถทำงานและสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
6. ความคงอยู่ (Retention) ของความรู้จะนานขึ้น

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ปัญหาที่เหมาะสมกับการนำมาจัดกิจกรรมควรมีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นเรื่องจริงเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

และเกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียนหรือผู้เรียนอาจมีโอกาสเผชิญกับปัญหานั้น

1.2 ทำทาย กระตุ้นความสนใจ อาจตื่นเต้นบ้าง เป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบชัดเจน

ตายตัวเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน คลุมเครือ หรือผู้เรียนเกิดความสับสน

1.3 เป็นปัญหาที่พบบ่อย มีความสำคัญ มีข้อมูลประกอบเพียงพอสำหรับการค้นคว้าได้

ฝึกทักษะ

1.4 การตัดสินใจโดยข้อเท็จจริง ข้อมูลข่าวสาร ตรรกะ เหตุผลตลอดถึงการ

ตั้งสมมติฐาน

1.5 เชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ สอดคล้องกับเนื้อหา/แนวคิดของหลักสูตรมีการ สร้างความรู้ใหม่บูรณาการระหว่างการเรียน นำไปประยุกต์ใช้ได้

1.6 ปัญหาซับซ้อนที่ก่อให้เกิดการทำงานกลุ่มร่วมกัน มีการแบ่งงานกันทำโดยเชื่อมโยง กันไม่แยกส่วน เหมาะสมกับเวลา เกิดแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้ใหม่

1.7 ชักจูงให้เกิดการอภิปรายได้กว้างขวาง ปัญหาที่เป็นประเด็นขัดแย้งข้อถกเถียงใน สังคมที่ยังไม่มีข้อยุติ เป็นปลายเปิด ไม่มีคำตอบที่ชัดเจน มีหลายทางเลือกหลายคำตอบ สัมพันธ์กับสิ่ง ที่เคยเรียนรู้มาแล้ว มีข้อพิจารณาที่แตกต่าง แสดงความคิดเห็นได้หลากหลาย

1.8 ปัญหาที่สร้างความเคืองร้อน เสียหาย เกิดโทษภัยเป็นสิ่งที่ไม่ดีหากใช้ข้อมูลโดย ลำพังคนเดียวอาจทำให้ตอปัญหาผิดพลาด

- 1.9 ปัญหาที่มีการยอมรับว่าจริง ถูกต้องแต่ผู้เรียนไม่เชื่อจริง
ไม่สอดคล้องกับความคิดของผู้เรียน
- 1.10 ปัญหาที่อาจมีคำตอบหรือแนวทางในการแสวงหาคำตอบได้หลายทางครอบคลุม
การเรียนรู้ที่กว้างขวางหลากหลายเนื้อหา
- 1.11 ปัญหาที่มีความยากความง่ายเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
- 1.12 ปัญหาที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที ต้องการการสำรวจ ค้นคว้าและการ
รวบรวมข้อมูลหรือทดลองดูก่อน ไม่สามารถที่จะคาดเดาหรือทำนายได้ง่าย ๆ ว่าต้องใช้ความรู้อะไร
- 1.13 ปัญหาที่ส่งเสริมความรู้ด้านเนื้อหาทักษะ สอดคล้องกับหลักสูตร
การศึกษา
- 1.14 ใช้สื่อหลากหลายรูปแบบในการระบุปัญหา เช่น ข้อความบรรยาย
รูปภาพ วิดีทัศน์สั้น ๆ ข้อมูลจากผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ ข่าว บทความจากหนังสือพิมพ์
วารสาร สิ่งพิมพ์
2. บูรณาการเนื้อหาความรู้ในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ดังนี้
- 2.1 เน้นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
- 2.2 เรียนเป็นกลุ่มย่อย โดยมีครูหรือผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกัน
สร้าง
- 2.3 บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
- 2.4 ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ และเรียนโดยการกำกับตนเอง
(Self-Directed Learning) กล่าวคือ สามารถประเมินตนเองและบ่งชี้ความต้องการได้จัดระบบ
ประเด็นการเรียนรู้ได้อย่างเที่ยงตรง รู้จักเลือกและใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
- 2.5 เลือกกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า แก้ปัญหา ที่ตรงประเด็น
มีประสิทธิภาพบ่งชี้ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องได้ และคัดแยกออกได้อย่างรวดเร็ว ประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่
เชิงวิเคราะห์ได้ และรู้จักขั้นตอนการประเมิน
- กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา
- 1.1 จัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา
สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากรู้เกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ
- 1.2 จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีขนาดเล็ก (ประมาณ 3-5 /8-10 คน)
- 1.3 ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้
ควรมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน
- 1.4 มีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบโดยคำนึงถึง

1.5 การเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ความซับซ้อนของปัญหาจากง่ายไปสู่ยาก ระดับและประสบการณ์ผู้เรียน เวลาที่กำหนดให้ผู้เรียนใช้ดำเนินการ และแหล่งค้นคว้าข้อมูล

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา

2.1 ปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

2.2 ผู้เรียนทำความเข้าใจหรือทำความเข้าใจในคำศัพท์ที่อยู่ในโจทย์ปัญหานั้น เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

2.3 ผู้เรียนจับประเด็นข้อมูลที่สำคัญหรือระบุปัญหาในโจทย์วิเคราะห์หาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง ความจริงที่ปรากฏในโจทย์ แยกแยะข้อมูลระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น จับประเด็นปัญหาออกเป็นประเด็นย่อย

2.4 ผู้เรียนระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหา อภิปราย แต่ละประเด็นปัญหาว่าเป็นอย่างไร เกิดขึ้นได้อย่างไร ความเป็นมาอย่างไร โดยอาศัยพื้นฐานความรู้เดิมเท่าที่ผู้เรียนมีอยู่

2.5 ผู้เรียนร่วมกันตั้งสมมติฐานเพื่อหาคำตอบปัญหาประเด็นต่าง ๆ พร้อมจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐานที่เป็นไปได้อย่างมีเหตุผล

2.6 จากสมมติฐานที่ตั้งขึ้น ผู้เรียนจะประเมินว่ามีความรู้เรื่องอะไรบ้าง มีเรื่องอะไรที่ยังไม่รู้หรือขาดความรู้ และความรู้อะไรจำเป็นที่จะต้องใช้เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ซึ่งเชื่อมโยงกับโจทย์ปัญหาที่ได้ ขั้นตอนนี้กลุ่มจะกำหนดประเด็นการเรียนรู้หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อจะไปค้นคว้าหาข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

3.1 ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการหลากหลาย

3.2 ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลและศึกษาเพิ่มเติมจากทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือตำรา วารสาร สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ การศึกษาในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อินเทอร์เน็ต หรือปรึกษาผู้รู้ในเนื้อหาเฉพาะ เป็นต้น พร้อมทั้งประเมินความถูกต้องโดยประเมินแหล่งข้อมูล ความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล

3.3 เลือกนำความรู้ที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงว่าตรงประเด็นเพียงพอที่จะแก้ปัญหายังไงหาประเด็นความรู้เพิ่มเติม ถ้าจำเป็น

3.4 สรุป เตรียมสื่อ เลือกรวบรวมผลงาน

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้

4.1 ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4.2 ผู้เรียนนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์ อธิบาย พิสูจน์สมมติฐาน และประยุกต์ให้เหมาะสมกับโจทย์ปัญหา พร้อมสรุปเป็นแนวคิดหรือหลักการทั่วไป

4.3 นำเสนอผลงานกลุ่มด้วยสื่อหลากหลาย

4.4 สะท้อนความคิด ให้ข้อมูลย้อนกลับ อภิปราย ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นระหว่างกลุ่มถึงกระบวนการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การเชื่อมโยง การสร้างองค์ความรู้ใหม่

4.5 สรุปภาพรวมเป็นความรู้ทั่วไป

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ

5.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

5.2 ประเมินผลจากสภาพจริง โดยดูจากความสามารถในการปฏิบัติ

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวก หรือผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ
2. เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มิได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยตรง
3. ใช้ทักษะการตั้งคำถามที่เหมาะสม
4. กระตุ้นและส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม ให้กลุ่มดำเนินการตามขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
5. สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและนั่นให้ผู้เรียนตระหนักว่าการเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียน
6. กระตุ้นให้ผู้เรียนเอาความรู้เดิมที่มีอยู่มาใช้อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น
7. สนับสนุนให้กลุ่มสามารถตั้งประเด็นหรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้แก้ปัญหาได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ครูกำหนด
8. หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินว่าถูกหรือผิด
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งเป็นผู้ประเมินทักษะของผู้เรียนและกลุ่มพร้อมการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผลได้ทำการทดลองได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูงและการประเมินตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำ

โครงการและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบบูรณาการ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ยังเน้นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ชีวิตขณะที่เรียน ได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการตามลำดับขั้นความรู้ความคิดของบลูม ทั้ง 6 ชั้น คือ

1. ความรู้ความจำ 2. ความเข้าใจ 3. การประยุกต์ใช้ 4. การวิเคราะห์ 5. การสังเคราะห์ และ 6. การประเมินค่าและการคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอนโดยมีผู้สอนเป็นผู้การส่งเสริม สนับสนุน

ลักษณะสำคัญของจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ดังนี้

1. ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานตามระดับทักษะที่ตนเองมีอยู่
2. เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning)
3. เป็นเรื่องและผู้เรียนสนใจและรู้สึกสบายใจที่จะทำ
4. ผู้เรียนได้รับสิทธิในการเลือกว่าจะตั้งคำถามอะไร และต้องการผลผลิตอะไรจากการทำโครงการ
5. ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอุปกรณ์และจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนการแก้ไขปัญหา และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน
6. ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้ของตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตจริง สิ่งแวดล้อมจริง
7. มีฐานจากการวิจัย ศึกษา ค้นคว้า หรือองค์ความรู้ที่เคยมีใช้แหล่งข้อมูลหลายแหล่ง ผังตรึงด้วยความรู้และทักษะต่าง ๆ
8. สามารถใช้เวลามากพอเพียงในการสร้างผลงานมีผลผลิต

ประเภทของโครงการ

โครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ โครงการที่แบ่งตามระดับการให้คำปรึกษาของครู และโครงการที่แบ่งตามลักษณะกิจกรรม ดังนี้

1. โครงการที่แบ่งตามระดับการให้คำปรึกษาของผู้สอนหรือระดับการมีบทบาทของผู้เรียน ดังนี้
  - 1.1 โครงการประเภทครูนำทาง (Guided Project) มีขั้นตอนดังนี้
    - ขั้นตอนที่ 1 ผู้สอนกำหนดปัญหาให้
    - ขั้นตอนที่ 2 ผู้สอนออกแบบการรวบรวมข้อมูลกำหนดวิธีทำกิจกรรม
    - ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามวิธีการที่กำหนด
    - ขั้นตอนที่ 4 ตีความหมายจากข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลข้อมูล

1.2 โครงการประเภทครูลดการนำทาง - เพิ่มบทบาทผู้เรียน (Less - guided Project)

ขั้นตอนที่ 1 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันระบุปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันออกแบบข้อมูลการรวบรวมข้อมูลเพื่อหา

คำตอบ

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ตีความจากข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 สรุปข้อมูล

1.3 โครงการประเภทผู้เรียนนำเอง ครูไม่ต้องนำทาง (Unguided Project)

ขั้นตอนที่ 1 ผู้เรียนระบุปัญหาตามความสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เรียนออกแบบรวบรวมข้อมูลเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 ผู้เรียนใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ตีความหมายจากข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลข้อมูล

2. โครงการที่แบ่งตามลักษณะกิจกรรม

2.1 โครงการเชิงสำรวจ (Survey Project) ลักษณะกิจกรรม คือผู้เรียนสำรวจ และรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ และนำเสนอในรูปแบบตรง ๆ เพื่อให้เห็นลักษณะหรือความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 โครงการเชิงการทดลอง (Experiential Project) ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการประเภทนี้จะประกอบด้วยกำหนัดปัญหา การกำหนดจุดประสงค์การตั้งสมมติฐาน การออกแบบการทดลอง การดำเนินการทดลอง การรวบรวมข้อมูล การตีความหมายข้อมูล และการสรุป

2.3 โครงการเชิงพัฒนา สร้างสิ่งประดิษฐ์แบบจำลอง (Development Project) เป็นโครงการเกี่ยวกับการประยุกต์องค์ความรู้ ทฤษฎี หรือหลักการทางวิทยาศาสตร์ หรือศาสตร์ด้านอื่น ๆ มาพัฒนา สร้างสิ่งประดิษฐ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ แบบจำลองเพื่อประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นก็ได้ อาจจะเป็นด้านสังคม หรือด้านวิทยาศาสตร์ หรือการสร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายแนวคิดต่าง ๆ

2.4 โครงการเชิงแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Project) เป็นโครงการนำเสนอทฤษฎีหรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของสูตรสมการ หรือคำอธิบาย โดยผู้เสนอได้ตั้งกติกาคำหรือข้อตกลงขึ้นมาเอง แล้วนำเสนอทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดหรือจินตนาการของตนเองตามกติกา

หรือข้อตกลงนั้น หรืออาจจะใช้กติกาหรือข้อตกลงเดิมมาอธิบาย ผลการอธิบายอาจจะใหม่ยังไม่มีใครคิดมาก่อน หรืออาจจะขัดแย้งกับทฤษฎีเดิมหรืออาจจะเป็นการขยายทฤษฎีหรือแนวคิดเดิมได้ การทำโครงการประเภทนี้ต้องมีการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวาง

2.5 โครงการด้านบริการสังคมและส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม (Community Service and Social Justice Project) เป็นโครงการที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ประเด็นที่เป็นปัญหา ความต้องการในชุมชนท้องถิ่นและดำเนินกิจกรรมเพื่อการให้บริการทางสังคม หรือร่วมกับชุมชน องค์กรอื่น ๆ ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาในเรื่องนั้น ๆ

2.6 โครงการด้านศิลปะและการแสดง (Art and Performance Project) เป็นโครงการที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า นำความรู้ที่ได้จากการเรียนตามหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภาษาและสังคมมาต่อยอด สร้างผลงานด้านศิลปะและการแสดง เช่น งานศิลปกรรม ประติมากรรม หนังสือการ์ตูน การแต่งเพลง ดนตรี แสดงคอนเสิร์ต การแสดงละคร การสร้างภาพยนตร์สั้น ฯลฯ

2.7 โครงการเชิงบูรณาการการเรียนรู้ เป็นโครงการที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนบูรณาการ เชื่อมโยงความรู้จากต่างสาระการเรียนรู้ตั้งแต่สองสาขาวิชาขึ้นไป มาดำเนินการแก้ปัญหา หรือสร้าง ประเด็นการศึกษาค้นคว้า ทั้งในแง่มิติเชิงประวัติศาสตร์ ทักษะการประกอบอาชีพข้ามสาขาวิชา การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม สังคม ที่ต้องนำความรู้ต่างสาขามาประยุกต์ใช้ การคิดค้นสร้างนวัตกรรม จากการบูรณาการความรู้ ฯลฯ

การประเมินผลโครงการ

1. ประเมินตามสภาพจริง โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่ากิจกรรมที่ทำไปนั้น บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่พบคืออะไรบ้าง ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงการนั้นๆ

2. ประเมินโดยผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1 ผู้เรียนประเมินตนเอง

2.2 เพื่อนช่วยประเมิน

2.3 ผู้สอนหรือครูที่ปรึกษาประเมิน

2.4 ผู้ปกครองประเมิน

2.5 บุคคลอื่น ๆ ที่สนใจและมีส่วนเกี่ยวข้อง

บทบาทของครูผู้สอน

1. ใช้คำถามกระตุ้นการเรียนรู้ คำถามที่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ นั้น ต้องเป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบาย โดยขึ้นต้นว่า "ทำไม" หรือ ลงท้ายว่า "อย่างไรบ้าง" "อะไรบ้าง" "เพราะอะไร"

2. ทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต ครูจะต้องคอยสังเกตว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมอย่างไร ขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหาทางชี้แนะ กระตุ้น หรือยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3. สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้การตั้งคำถาม เมื่อผู้เรียนสามารถตั้งคำถามได้ จะทำให้ผู้เรียน รู้จักถามเพื่อค้นคว้าข้อมูล รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

4. ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ครูจะต้องเป็นผู้คอยแนะนำชี้แจง ให้ข้อมูลต่าง ๆ หรือยกตัวอย่างเหตุการณ์ใกล้เคียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนเชื่อมโยงไปสู่ความรู้ ด้านอื่น ๆ ในขณะที่ทำกิจกรรมเมื่อผู้เรียนเกิดข้อสงสัย หรือคำถามโดยไม่บอกคำตอบ

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง สังเกตและคอยกระตุ้นด้วยคำถามให้ผู้เรียนได้คิดกิจกรรมที่อยากเรียนรู้และหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยด้วยตนเอง

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระตามความคิดและความสามารถของตนเอง เพื่อให้ใช้จินตนาการและความสามารถของตนเองในการคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่

สถาพร พุทธิพิบูล (2558, น.3) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้าง ให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้ เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ McKinney (2008, น.68) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิค การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ได้ดี ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคน ประมาณ 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยน ความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)

2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ให้ ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3-6 คน

3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา

4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้า บูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในชั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล

5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or Reactions to Videos) คือการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อน ความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม

6. การเรียนรู้แบบโต้เถียง (Student Debates) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ ผู้เรียนได้ นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student Generated Exam Questions) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-Research Proposals or Project) คือ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปลความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่า การสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) หรือการสอนแบบใช้ปัญหา เป็นฐาน (Problem-Based Learning)

9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze Case Studies) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิด เห็นหรือแนวทาง แก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด

10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping Journals or Logs) คือการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

11. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and Produce A Newsletter) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูล สารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่น ๆ

12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept Mapping) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบ ความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อ ผู้เรียนอื่น ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

จากการศึกษา รูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 4 รูปแบบ ได้แก่

1. กรวยแห่งการเรียนรู้ (The Cone of Learning)
2. กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
3. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)

บทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning

จิราภรณ์ ยกอินทร์ (2560, น.5) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติผู้สอนมีบทบาทในการเป็นผู้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความกระตือรือร้น และพยายามทำสิ่งต่าง ๆ เป็นผู้อำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของตน ในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่ง ณิชนนท์ แก้วชัยเจริญกิจ (2550) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต การจัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย

ผู้สอนสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมและส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน สร้างความสนใจให้แก่ผู้เรียน จากการตั้งประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างอิสระ ผู้สอนจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับฟังที่ดี อาจใช้เทคนิคการแสดงความคิดเห็นในเชิงขัดแย้ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดต่อและหาเหตุผลมาสนับสนุนความคิดเพิ่มเติมหรือการที่ผู้สอนแสดงความคิดเห็นคล้อยตาม เพื่อกระตุ้นผู้เรียน แต่ทุกคนได้มีส่วนร่วม ตลอดจนผู้สอนให้ข้อเสนอแนะ คำอธิบายตามหลักการ ทฤษฎีที่กำหนดไว้เพิ่มเติม ผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน โดยเป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้ผู้เรียนได้ นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม การร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

ณิชนนท์ แก้วชัยเจริญกิจ (2550, น.20) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ AL ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรม
7. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออกและความคิดของผู้เรียน พลอยไพลิน นิกรธรรม (2560, น.8) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ดังนี้
  1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
  2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และเพื่อนในชั้นเรียน
  3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
  4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
  5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรมครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน
  6. ครูมีการบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และนำผลไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนา นักเรียนหรือใช้ประกอบการวิจัยในชั้นเรียน
  7. นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
  8. นักเรียนมีทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตในการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย จากการศึกษาบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้วิจัยสรุปได้ว่าบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning คือ
    1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
    2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
    3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
    4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรม

7. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออกและความคิดของผู้เรียน

การบริหารจัดการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning

แนวทางการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.9) ได้กล่าวว่า

แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ตามนโยบาย ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐานร่วมเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต สถานศึกษาที่ดำเนินงานตามนโยบายต้องวางแผนในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมองภาพรวมในเชิงระบบ ดังนี้

1. การบริหารจัดการโครงการ/กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning
2. การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
3. คุณภาพผู้เรียน

โดยศึกษาจากแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนต้นแบบ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ให้เข้าใจและดำเนินการตามหลักการและแนวคิด ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการโครงการ/กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning การขับเคลื่อนนโยบายการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาต้องดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ทุกฝ่าย นำโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานและฝ่ายวิชาการ เป็นเลขานุการคณะกรรมการ สถานศึกษา จะต้องมีการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ ให้คำแนะนำ นิเทศกำกับติดตามการดำเนินการจัดกิจกรรมมีการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และมีการนำผลไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมให้เกิดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาวิเคราะห์ นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning
- 1.2 แต่งตั้งคณะทำงานผู้รับผิดชอบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

1.3 กำหนดแผนงาน โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning

ลงในแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา

1.4 สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.5 กำหนดภาพของความสำเร็จของการขับเคลื่อนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

Active Learning

1.6 จัดทำสารสนเทศของผู้เรียนรายบุคคล ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน

1.7 จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม

1.8 เผยแพร่ผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้:

Active Learning

2. การส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้:

Active Learning สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนา

นวัตกรรม การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อ

ต่อการพัฒนานวัตกรรมและ การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning เช่น

2.1 ส่งครูเข้ารับการพัฒนา เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน ฯลฯ

2.2 จัดทำโครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้ครูผู้สอน

2.3 จัดสรรงบประมาณ สนับสนุน

2.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมที่หลากหลายไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

และกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ส่งเสริมให้ครูส่งนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อยกย่อง เชิดชู

เกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ

3. การประสาน และแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่าง ๆ

และความร่วมมือกับชุมชน สถานศึกษาดำเนินการประสาน และแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ราษฎรชาวบ้านและร่วมมือกับชุมชน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน

อำนวยความสะดวก สนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ สำหรับผู้สอนให้มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมลดเวลา

เรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้

ขอความร่วมมือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ราษฎรชาวบ้าน

4. การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning

การนิเทศเป็นการทำงานร่วมกันภายในสถานศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ

และสนับสนุน การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

โดยผู้มิบทบาทหน้าที่ในการนิเทศ เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ บุคคลภายนอกที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นทีมนิเทศ

การนิเทศการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning มีหลากหลายวิธีการ โดยผู้นิเทศควรเริ่มต้นด้วยการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมข้อมูล เนื้อหาสาระ สร้างและพัฒนาสื่อ/เครื่องมือนิเทศ ตามหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นเรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และดำเนินกิจกรรมการนิเทศ ดังนี้

4.1 การนิเทศเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูผู้สอน เช่น ประชุม ชี้แจง บรรยาย สัมภาษณ์ ระดมความคิด ตรวจสอบเอกสาร รวมถึงใช้เทคนิคการนิเทศที่แตกต่างกันตามสภาพ บริบท ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจการจัดกิจกรรม การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้

4.2 การสังเกตชั้นเรียน เป็นการสังเกตการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ทั้งภายนอกหรือภายในห้องเรียน เพื่อสังเกตพฤติกรรมการสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียน การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 การสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ หลังจากการนิเทศแล้ว ผู้นิเทศควรจัดให้มีการสะท้อน ข้อมูล ผลการนิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันสรุป และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากการนิเทศในแต่ละครั้ง

4.4 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ใช้กระบวนการ Active Learning ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามบริบทและความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา

4.5 การประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ของโรงเรียนโดยสร้างแบบประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายของแต่ละงาน โครงการ/กิจกรรม อาจเป็นการประเมินโครงการและดำเนินการสรุปและรายงานผลการนิเทศ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) อย่างเป็นระบบ ระบุกระบวนการนิเทศ สภาพการดำเนินงาน ประเด็นปัญหา อุปสรรคในการนิเทศ ความพึงพอใจในการดำเนินงาน ของโรงเรียนและการนิเทศ ผลงานหรือภาพความสำเร็จ ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา การนิเทศ กำกับ ติดตาม และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมนั้น

5. การสะท้อนผลการดำเนินโครงการ

การสะท้อนผลการดำเนินการควรจัดทำเป็นระบบและดำเนินการเป็นระยะ ๆ ตลอด โครงการหรือสะท้อนผลหลังจากดำเนินโครงการ มีบันทึกร่องรอยการดำเนินงาน ผลของการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของการดำเนินโครงการ สามารถนำเสนอในรูปแบบของการทำชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ การประชุม

ของโรงเรียน การนำเสนอผลงานในรูปแบบของนิทรรศการ เป็นต้น โดยรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) สามารถดำเนินการร่วมกับสมาชิกของโครงการในเรื่องต่อไปนี้ 1. การวิเคราะห์ปัญหา 2. การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา 3. การปฏิบัติ สังเกต และเก็บข้อมูล และ 4. การสะท้อนความคิดเห็นหรือสามารถนำผลการดำเนินโครงการในประเด็นของความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ เสนอในวาระการประชุมของสถานศึกษา หรือนำเสนอผลสำเร็จในรูปแบบของนิทรรศการ ป้ายประชาสัมพันธ์ รายงานผลการดำเนินโครงการ เป็นต้น ในการสะท้อนผลการดำเนินการควรได้ผลสะท้อนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ๆ ครอบคลุมทุกมิติ อาทิ นักเรียน ครู ผู้อำนวยการ โรงเรียน และชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ได้ผลครอบคลุมทุกมิติ ผ่านประเด็นการทำ PLC การสัมภาษณ์ การทำ Focus Group การตอบแบบสอบถาม การจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น

6. การนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

หลักฐานร่องรอยบันทึกผล PLC รายงานการประชุม หรือร่องรอยการจัดนิทรรศการ ที่สะท้อนผลการปรับปรุงพัฒนาโครงการ ในระหว่างการดำเนินโครงการ หรือหลังจากเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการสามารถนำไปต่อยอดหรือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาโครงการในครั้งต่อไป ทั้งนี้ ผลกระทบของการปรับปรุงพัฒนาควรแสดงออกในหลากหลายมิติที่โครงการส่งผลกระทบ อาทิ มิติผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู สถานศึกษา และชุมชน ได้รับผลอย่างไรจากการปรับปรุงพัฒนาโครงการนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.9-12)

จากการศึกษาการบริหารจัดการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ผู้ศึกษาใช้การบริหารจัดการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้: Active Learning ตามแนวทางการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น.9-12) เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ของครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย 2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรม 3. ด้านการประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ 4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม 5. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินโครงการ 6. ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุชีรา มะหิเมือง (2555) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ขั้นตอนการสะท้อนผล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ถูกกำหนดไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ทบทวนถึงจุดแข็ง จุดอ่อน จุดควรปรับปรุงของกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้รู้วิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม และสามารถสะท้อนต่อยอดการปฏิบัติงานนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

อริสสา สะอาดนัก (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรณีศึกษา รายวิชาการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านทักษะ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะต้นสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะ สารวิชาหลัก และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นมากที่สุดคือ บรรยากาศการเรียนรู้

ขวัญดาว แจ่มแจ่ม (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในรายวิชาเคมีอินทรีย์และปฏิบัติการ 2 พบว่า 1. ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมีอินทรีย์ และปฏิบัติการ 2 โดยผู้เรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ก่อนเรียนทุกคน โดยภาพรวมก่อนเรียน ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับ ปานกลาง หลังเรียนผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก 2. ผลการประเมิน ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมีอินทรีย์ และปฏิบัติการ 2 โดยผู้เรียนจำแนกตาม รายการประเมิน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนทุกรายการ โดยภาพรวมก่อนเรียนผู้เรียน มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลางหลังเรียนผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก 3. ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมี อินทรีย์ และปฏิบัติการ 2 โดยผู้สอนประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยผลการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนที่ประเมินโดยผู้สอนมีค่าเฉลี่ยต่ำ กว่าที่ผู้เรียนประเมิน 4. ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมีอินทรีย์ และปฏิบัติการ 2 โดยผู้สอนจำแนกตามรายการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก ที่สุด คือ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในเชิงบวก รวมถึง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถนำผลงานไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับกลุ่มอื่นได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ผู้เรียนสามารถ วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ แนวทางในการสร้างชิ้นงานได้อย่างมี ขั้นตอน ซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

สลิตา รินสิริ (2558) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมอย่างหนักในช่วงก่อนการสอน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู การเตรียมการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนสามารถประเมินสถานการณ์ การใช้สื่อนวัตกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ศิริลักษณ์ เรื่องฤทธิ์ (2558) ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารจัดการเวลาเรียนโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนแกนนำในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การบริหารจัดการเวลาเรียนโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนแกนนำในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจ ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ด้านการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายในเพื่อสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้ ด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนา อย่างเป็นระบบ ด้านการกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และด้านการกำกับติดตามกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

จุฑามาศ สุธาพจน์ (2559) ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้้นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนตารางเรียน

เดชดนัย ย้วยชุ่ม (2559) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11-024-112 ประจำปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ผลการวิจัย พบว่า 1. พฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษาหลังการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมดีขึ้น ทั้งในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น และการแสดงออกเพื่อสะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน 2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน 3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับดี

ชบา จันทร์นวล (2560) ศึกษาเรื่องแนวทางการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนนาร่องขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ด้านการวางแผน โรงเรียนควรศึกษาและทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้ชัดเจน ประชุมวางแผนล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อม มอบหมายเพื่อปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน สสำรวจความต้องการของผู้เรียน สสำรวจความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

แสงรุณี มีพร (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนเชิงพื้นที่ พบว่า กระบวนการนิเทศของสถานศึกษามีโค้ชประจำโรงเรียนปฏิบัติการนิเทศร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาด้วยวิธีการนิเทศแบบ Coaching and Mentoring ผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนด้วย ทั้งโค้ชและผู้บริหารสถานศึกษาต่างก็ดูแลชี้แนะและเป็นพี่เลี้ยงครูอย่างกัลยาณมิตร

ดวงใจ งามศิริ (2562) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ MARCO Model ในรายวิชาการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ พบว่า ชั้นสรุปองค์ความรู้เป็นขั้นที่นำผลการอภิปรายและสาริตที่เป็นผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมากำหนดเป็นความคิดใหม่หรือความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีการสรุปรวบยอดความคิดเป็นโครงงาน โครงการ เขียนรายงานหรือบรรยายอย่างเป็นระบบ และนำไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการต่อไป

ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2562) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 2. วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียนทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้ศึกษาดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 110 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 1 ท่านศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 2 ท่าน และประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 1 ท่าน รวม 4 ท่าน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
2. สังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ประเด็นคำถามของการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

3. นำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
4. ตรวจสอบคุณภาพของประเด็นในแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน
5. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 0.5 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางระกำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
7. นำแบบสอบถามเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอรับความเห็นชอบ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1
  - ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์
  1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจัดทำร่างประเมินการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์
  2. จัดทำแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่ง และเพศ
  - ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ใน 6 ประเด็น ตามแนวทางการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ)

โดยแบบสอบถามจะเป็นลักษณะแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาแปรผลค่าเฉลี่ย บุญชม ศรีสะอาด (2539, น.67) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและลักษณะของแบบสอบถามที่จะใช้ในงานวิจัยโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแนวคิดหลักการจากหนังสือ ตำรา การบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม
3. ร่างแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและนำไปปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ
4. เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำมาหาความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้เทคนิค IOC (Index Item Objective Congruence) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (Povinelli & Hambleton, 1977 อ้างถึงใน ภัทรพร เกษสังข์ (2548, น.138) มาใช้ ค่าระหว่าง (0.8-1.00) ผลการหาความตรง มีค่า 0.97
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนอำเภอบางระกำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค ภัทรพร เกษสังข์ (2548, น.138) โดยดำเนินงานระหว่างวันที่ 25 มกราคม 2564 ถึง 5 กุมภาพันธ์ 2564 โดยค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
7. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง มาดำเนินการสร้างแบบ สัมภาษณ์ โดยมีประเด็น ดังนี้ 1. ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย 2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู พัฒนาสื่อ นวัตกรรม 3. ด้านการประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ 4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม 5. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินโครงการ 6. ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นประชากรเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. จัดส่งแบบสอบถามให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอนในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำนวน 110 คน พร้อมสอดซองเอกสารจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ถึงวันที่ 22 มีนาคม 2564
3. ติดตามการตอบแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วน ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอค่าสถิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของประชากร โดยการคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning และศึกษา แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาหาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	29.09
หญิง	78	70.91
รวม	110	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	10	9.09
หัวหน้าครูวิชาการ	10	9.09
ครูผู้สอน	90	81.82
รวม	110	100

จากตารางที่ 1 พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ เพศหญิง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 70.91 และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 หัวหน้าครูวิชาการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และครูผู้สอน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 81.82

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครศรีธรรมราช

ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครศรีธรรมราช

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย	4.10	0.64	มาก
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม	4.00	0.67	มาก
3. ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้	4.01	0.65	มาก
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม	4.02	0.64	มาก
5. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน	3.85	0.63	มาก
6. ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง	3.96	0.64	มาก
ภาพรวม	4.00	0.65	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.00$, $\sigma=0.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย, ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม, ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้, ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม, ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง และด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาระดับของสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
1. ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	3.90	0.54	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโครงการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา	4.45	0.60	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด โครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.06	0.49	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจง โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ในการดำเนินงาน ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา	4.36	0.63	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภาพของความสำเร็จของการขับเคลื่อนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	3.91	0.56	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครูจัดทำข้อมูลสารสนเทศตามความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายบุคคล	3.93	0.87	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
7. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคาร สถานที่เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	3.94	0.47	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงาน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.25	0.54	มาก
ภาพรวม	4.10	0.64	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.10$, $\sigma=0.64$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโครงการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.45$, $\sigma=0.60$) และผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.90$, $\sigma=0.54$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
9. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูเข้ารับการพัฒนากับรูปแบบ Active Learning เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม นำนวัตกรรมเข้าประกวด แข่งขัน ฯลฯ	3.88	0.60	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.10	0.66	มาก
11. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.02	0.74	มาก
12. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.00	0.66	มาก
ภาพรวม	4.00	0.67	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.00$, $\sigma=0.67$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.10$, $\sigma=0.66$) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูเข้ารับการพัฒนากับรูปแบบ Active Learning เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม นำนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขัน ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.88$, $\sigma=0.60$)

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
13. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือกับชุมชนดำเนินงานขอความร่วมมือประสาน จัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษารวมทั้ง ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	3.97	0.71	มาก
14. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.05	0.58	มาก
ภาพรวม	4.01	0.65	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ พบว่าภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.01$, $\sigma=0.65$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.05$, $\sigma=0.58$) และผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือกับชุมชนดำเนินงานขอความร่วมมือประสาน จัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษารวมทั้ง ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.97$, $\sigma=0.71$)

ตารางที่ 6 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
15. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเกณฑ์การนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างเป็นระบบ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.07	0.63	มาก
16. ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตาม คณะครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครู เช่น ประชุม ชี้แจง บรรยาย สัมภาษณ์ ระดมความคิด ตรวจสอบเอกสารเยี่ยมชั้นเรียน รวมถึงกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคนิคการนิเทศที่แตกต่างกันตามสภาพบริบท ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	4.14	0.62	มาก
17. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อร่วมกันสรุปและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ	4.03	0.71	มาก
18. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ	3.83	0.57	มาก
ภาพรวม	4.02	0.64	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.02$, $\sigma=0.64$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตาม คณะครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครู เช่น ประชุม ชี้แจง บรรยาย สัมภาษณ์ ระดมความคิด ตรวจสอบเอกสารเยี่ยมชั้นเรียน รวมถึงกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคนิคการนิเทศที่แตกต่างกันตามสภาพบริบท ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.14$, $\sigma=0.62$) และผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.83$, $\sigma=0.57$)

ตารางที่ 7 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
19. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning อย่างเป็นระบบและดำเนินการเป็นระยะๆให้ครอบคลุมทุกมิติ	3.79	0.62	มาก
20. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในรูปแบบ PLC, การสัมภาษณ์ การทำ Focus Group, การตอบแบบสอบถาม และการจัดประชุมสัมมนา ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	3.69	0.58	มาก
21. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเสนอการสะท้อนผลการดำเนินงานโครงการในรูปแบบ PLC ตามช่วงชั้นเรียน และในภาพรวมของคณะครูในสถานศึกษา	3.95	0.68	มาก
22. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการดำเนินงาน ตามโครงการในด้านปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ในวาระการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	3.85	0.59	มาก
23. ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอ รายงานผลการดำเนินงาน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ให้กับสาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย	3.96	0.66	มาก
ภาพรวม	3.85	0.63	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.85$, $\sigma=0.63$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอ รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ให้กับสาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.96$, $\sigma=0.66$) และผู้บริหารสถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในรูปแบบ PLC, การสัมภาษณ์ การทำ Focus Group, การตอบแบบสอบถาม และการจัดประชุมสัมมนา ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.69$, $\sigma=0.58$)

ตารางที่ 8 แสดงผลการศึกษาระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง

รายการ	ระดับสภาพการบริหารงาน		
	μ	σ	แปลผล
24. ผู้บริหารสถานศึกษาบันทึกข้อมูลสรุปรายงานผลการประชุม การจัตนินทรศการผลสะท้อนจากการประชุมในรูปแบบ PLC ของคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาปรับปรุงโครงการดังกล่าว	4.12	0.61	มาก
25. ผู้บริหารสถานศึกษานำบันทึกผลการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผลสะท้อนของการจัตนินทรศการเผยแพร่ผลงานตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning นำไปพัฒนาต่อยอด ตามโครงการดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกมิติ และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป	3.81	0.64	มาก
ภาพรวม	3.96	0.64	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.96$, $\sigma=0.64$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาบันทึกข้อมูลสรุปรายงานผลการประชุม การจัดนิทรรศการผลสะท้อนจากการประชุม ในรูปแบบ PLC ของคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาปรับปรุงโครงการดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.12$, $\sigma=0.61$) และผู้บริหารสถานศึกษานำบันทึกผลการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผลสะท้อนของการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning นำไปพัฒนาต่อยอด ตามโครงการดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกมิติ และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดและอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.81$, $\sigma=0.64$)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อหาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 1 ท่าน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 2 ท่าน และประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ จำนวน 1 ท่าน รวมจำนวน 4 ท่าน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

จากผลการสัมภาษณ์สรุปแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ดังนี้

ตารางที่ 9 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และร่วมกันกำหนดภาพของความสำเร็จในการดำเนินโครงการ 3. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองควรร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning 4. ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ร่วมรับทราบแนวทางการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน 5. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองควรร่วมกันสำรวจความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด 6. ควรจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงอาคารสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ...”

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และร่วมกันกำหนดภาพของความสำเร็จในการดำเนินโครงการ...” (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองควรร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ...”

“...ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ร่วมรับทราบแนวทางการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองควรร่วมกันสำรวจความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงอาคารสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ...” (ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6, 26 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 10 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนด้านการพัฒนานวัตกรรมสื่อต่าง ๆ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning 2. ควรสนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรม สื่อที่หลากหลายและทันสมัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียน 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมและสื่อต่าง ๆ เช่น การอบรม การสัมมนา เชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน ฯลฯ เป็นต้น 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการพัฒนานวัตกรรมให้ครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีนวัตกรรมที่หลากหลายนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5. ควรส่งเสริมครูในการส่งนวัตกรรม สื่อต่าง ๆ เข้าประกวดแข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะครูภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนด้านการพัฒนา นวัตกรรม สื่อต่างๆ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ...”

“...ควรส่งเสริมครูในการส่งนวัตกรรม สื่อต่าง ๆ เข้าประกวดแข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะครูภายในสถานศึกษา...”

(รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรสนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรม สื่อที่หลากหลายและทันสมัยไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนกับผู้เรียน...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ในการพัฒนานวัตกรรมและสื่อต่าง ๆ เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน ฯลฯ เป็นต้น...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำโครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้ครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีนวัตกรรมที่หลากหลายนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรม ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ...” (ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6, 26 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 11 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ด้านการประสานงานและแสวงหา แหล่งเรียนรู้	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงานในด้านต่าง ๆ 2. ควรดำเนินการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมกันประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษาผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือ ประสานงานในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จ 3. ควรดำเนินการปรับปรุง พัฒนาห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง 4. ควรวางแผนในการประสานงานจัดหาการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานภายนอก

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ แสดงตัวอย่างข้อความ ดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงานในด้านต่าง ๆ...” (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรดำเนินการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยร่วมกันประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือ ประสานงานในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของชุมชน จากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จ...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรดำเนินการปรับปรุง พัฒนาห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรวางแผนในการประสานงานจัดหาการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ด้านบุคลากร และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานภายนอก...” (ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6, 26 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 12 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมข้อมูล เนื้อหาสาระ เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อเครื่องมือ ในการนิเทศของสถานศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำงานร่วมกัน กับหลายฝ่ายในการนิเทศ กำกับ ติดตามโครงการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning 3. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันสร้างเกณฑ์การนิเทศให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้ 4. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรร่วมกัน สรุปผลและชี้แจงเสนอแนะปัญหา ที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษาพิเศษฯ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจงเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมข้อมูล เนื้อหาสาระ เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อเครื่องมือในการนิเทศของสถานศึกษา...” (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำงานร่วมกันกับหลายฝ่ายในการนิเทศ กำกับ ติดตาม โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้เกี่ยวข้องควรร่วมกันสร้างเกณฑ์การนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้เกี่ยวข้องควรร่วมกัน สรุปผลและชี้แจงเสนอแนะ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ...” (ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์, 26 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 13 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผลการดำเนินการ สรุปผลตามเครื่องมือการนิเทศ 2. ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นร่องรอยในการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบตลอดโครงการ หรือสะท้อนผลหลังจากดำเนินโครงการ 3. ควรบันทึกร่องรอยการดำเนินงาน ผลของการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของการดำเนินโครงการ

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
	4. ควรนำสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในทุกวาระประชุม เพื่อร่วมรับทราบการสะท้อนผลและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นต่อไป 5. ควรนำเสนอรายงานผลสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีทัศน์ จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ การนำเสนอผลงานจากผู้เรียน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผลการดำเนินการ สรุปผลตามเครื่องมือการนิเทศ...”

“...ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นร่องรอยในการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบตลอดโครงการหรือสะท้อนผลหลังจากดำเนินโครงการ...” (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรบันทึกร่องรอยการดำเนินงาน ผลของการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของการดำเนินโครงการ...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรนำสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในทุกวาระประชุม เพื่อร่วมรับทราบการสะท้อนผลและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นต่อไป...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรนำเสนอรายงานผลสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีทัศน์ จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ การนำเสนอผลงานจากผู้เรียน...” (ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์, 26 มีนาคม 2564)

ตารางที่ 14 แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง

การบริหารเครือข่ายโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning	แนวทางการบริหารโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง	1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำส่งเสริมกระบวนการด้านการบันทึกผลการดำเนินงานตามโครงการ 2. ควรนำข้อมูลสรุปสะท้อนผลการดำเนินงานที่ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ 3. ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดแสดงเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย 4. ควรนำสรุปผลการดำเนินงานมาใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง แสดงตัวอย่างข้อความดังนี้

“...ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำส่งเสริมกระบวนการด้านการบันทึกผลการดำเนินงานตามโครงการ...” (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรนำข้อมูลสรุปสะท้อนผลการดำเนินงานที่ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 1, 25 มีนาคม 2564)

“...ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดแสดงเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย...” (ศึกษานิเทศก์ คนที่ 2, 25 มีนาคม 2564)

“...ควรนำสรุปผลการดำเนินงานมาใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป...” (ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์, 26 มีนาคม 2564)

จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ศึกษานิเทศก์ ประธานกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. การบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ควรเร่งพัฒนาในด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน บันทึกร่องรอยผลการดำเนินงานและวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนปัญหาอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขของการดำเนินโครงการ
2. เพื่อให้การสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้เกี่ยวข้องควรร่วมกันจัดแสดงเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย
3. ควรร่วมกันจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษานั้นให้ประสบความสำเร็จ และพัฒนาต่อยอดทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
4. ควรดำเนินการประสานงานจัดหาการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ด้านบุคลากรและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานภายนอก เพื่อเพิ่มโอกาสและช่องทางให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนได้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพิษณุโลก เขต 1 และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพิษณุโลก เขต 1

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน หัวหน้าครูวิชาการ จำนวน 10 คน และครูผู้สอน จำนวน 90 คน รวมจำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 4 คน การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพิษณุโลก เขต 1 จากผลการศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับสภาพการปฏิบัติงานจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย, ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม, ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้, ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม, ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง และด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน ตามลำดับ สรุปผลสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning แต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโครงการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และข้อ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาประชุม

ชี้แจง โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ในการดำเนินงานให้กับบุคลากร ในสถานศึกษา สิ่งที่ควรนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาคือ ข้อ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์ นโยบาย ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

1.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม พบว่า โดยรวมมีสภาพ การบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 10 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning และ ข้อ 11 ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning สิ่งที่ควรนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาคือ ข้อ 9 ผู้บริหาร สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูเข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบ Active Learning เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม นำนวัตกรรม เข้าประกวดแข่งขัน ฯลฯ

1.3 ด้านการประสานงาน และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ พบว่า โดยรวมมีสภาพการบริหาร อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 14 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำใน การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตาม โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning สิ่งที่ควรนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาคือ ข้อ 13 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือกับชุมชนดำเนินงานขอความร่วมมือประสาน จัดทำข้อมูล ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษารวมทั้ง ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

1.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 16 ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตาม คณะครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครู เช่น ประชุม ชี้แจง บรรยาย สัมภาษณ์ ระดมความคิด ตรวจสอบ เอกสารเยี่ยมชั้นเรียน รวมถึงกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคนิคการนิเทศที่แตกต่างกัน ตามสภาพบริบท ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning และ ข้อ 15 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเกณฑ์การนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างเป็นระบบ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning สิ่งที่ควรนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนา ต่อไป คือ ข้อ 18 ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนที่ เหมาะสม เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ

1.5 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน พบว่า โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 23 ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอ รายงานผลการ ดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ให้กับสาธารณชน ในรูปแบบที่หลากหลาย และ ข้อ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเสนอการสะท้อนผลการ

ดำเนินงานโครงการในรูปแบบ PLC ตามช่วงชั้นเรียน และในภาพร่วมของคณะครูในสถานศึกษา สิ่งที่ต้องนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไปคือ ข้อ 20 ผู้บริหารสถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในรูปแบบ PLC, การสัมภาษณ์ การทำ Focus Group, การตอบแบบสอบถาม และการจัดประชุมสัมมนา ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

1.6 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พบว่า โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ 24 ผู้บริหารสถานศึกษานำบันทึกข้อมูลสรุปรายงานผลการประชุม การจัดนิทรรศการผลสะท้อนจากการประชุม ในรูปแบบ PLC ของคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาปรับปรุงโครงการดังกล่าว สิ่งที่ต้องนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไปคือ ข้อ 25 ผู้บริหารสถานศึกษานำบันทึกผลการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผลสะท้อนของการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning นำไปพัฒนาต่อยอด ตามโครงการดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกมิติ และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป

2. แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน สามารถสรุปดังนี้

2.1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจ มีหลักการเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ควรดำเนินการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และร่วมกันกำหนดภาพของความสำเร็จในการดำเนินโครงการ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองควรร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ร่วมรับทราบแนวทางการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ร่วมกันสำรวจความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อใช้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด และควรจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงอาคารสถานที่ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning

2.2 ด้านการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนด้านการพัฒนานวัตกรรม สื่อต่าง ๆ ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning สนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรม สื่อที่หลากหลาย

และทันสมัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุนเพื่อให้ความรู้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมและสื่อต่าง ๆ เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน ฯลฯ เป็นต้น จัดทำโครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้ครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีนวัตกรรมที่หลากหลายนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมครูในการส่งนวัตกรรม สื่อ เข้าประกวดแข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะครูภายในสถานศึกษา

2.3 ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีภาวะความเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงานในด้านต่าง ๆ ดำเนินการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยร่วมกันประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือ ประสานงานในการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ของชุมชนจากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จ ดำเนินการปรับปรุง พัฒนาห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง วางแผนในการ ประสานงานจัดหาการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ด้านบุคลากรและวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานภายนอก

2.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรประชุมชี้แจง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมข้อมูล เนื้อหาสาระ เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อเครื่องมือ ในการนิเทศของสถานศึกษาทำงานร่วมกันกับหลายฝ่ายในการนิเทศ กำกับ ติดตามโครงการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันสร้างเกณฑ์การนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้ ร่วมกัน สรุปผลและ ชี้แจงเสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ

2.5 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผลการดำเนินการ สรุปผลตามเครื่องมือการนิเทศ จัดทำข้อมูล สารสนเทศเพื่อเป็นร่องรอยในการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบตลอดโครงการหรือสะท้อนผลหลังจาก ดำเนินโครงการ บันทึกร่องรอยการดำเนินงาน ผลของการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขของการดำเนินโครงการ นำสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานตาม โครงการ นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในทุกวาระประชุม เพื่อร่วมรับทราบการ สะท้อนผลและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นต่อไป นำเสนอ รายงานผลสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิดีทัศน์ จัดบอร์ด ประชาสัมพันธ์ การนำเสนอผลงานจากผู้เรียน

2.6 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำส่งเสริมกระบวนการด้านการบันทึกผลการดำเนินงานตามโครงการ นำข้อมูลสรุปสะท้อนผลการดำเนินงานที่ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันจัดแสดงเผยแพร่ผลงานของผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย นำสรุปผลการดำเนินงานมาใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดังนี้ ในระดับประถมศึกษา มุ่งคำนึงถึงหตุปัญหาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพด้วยจุดเน้นดังนี้ 1. ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้อง โดยใช้กระบวนการลูกเสือ ยุวกาชาด 2. เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น 3. เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร 4. เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติและเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น
5. สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ 6. การจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding) 7. พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) 8. จัดให้มีโครงการ 1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรมและจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิตา รินสิริ (2558, น.105) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมอย่างหนักในช่วงก่อนการสอน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียม

การจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ การเตรียมการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนสามารถประเมินสถานการณ์ การใช้สื่อ นวัตกรรม ต่างๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ สุชาพจน์ (2559, น.237) ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกอบด้วย ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียนตารางเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ เรืองฤทธิ์ (2558, น.117) ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารจัดการเวลาเรียนโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนแกนนำในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การบริหารจัดการเวลาเรียนโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนแกนนำในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจ ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ด้านการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของสถานศึกษา ด้านการนิเทศภายในเพื่อสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ สื่อการเรียนรู้ ด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ด้านการกำหนดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความสนใจความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และด้านการกำกับติดตามกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ทั้ง 6 ด้าน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย นำโดยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning สู่การปฏิบัติของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ คณะทำงานประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานให้กับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และร่วมกับคณะครูสำรวจความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้จัดทำข้อมูลสารสนเทศประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงอาคารสถานที่สำหรับสนับสนุนเพื่อเป็นการกำหนดภาพของความสำเร็จในการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2562, น.96) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สำหรับโรงเรียน

ประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อประกอบการวางแผนการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ 2. วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียนทั้งด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ สถานที่ งบประมาณ หรือประสานทรัพยากรภายนอกโรงเรียนมาให้การสนับสนุนโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขบา จันทรณ์วอล (2560, น.86) ศึกษาเรื่องแนวทางการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนนาร่องขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ด้านการวางแผน โรงเรียนควรศึกษาและทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้ชัดเจน ประชุมวางแผนล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อม มอบหมายเพื่อปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน สำนวจความต้องการของผู้เรียน สำนวจความต้องการจำเป็นเร่งด่วนเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรม การจัดกิจกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม เช่น สนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนา การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน เป็นต้น เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำโครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้ครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนมีนวัตกรรมที่หลากหลายนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุข มีทักษะการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิดขั้นสูง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะชีวิต และการทำงาน มีสุขนิสัยและสุขภาพที่พึงประสงค์ และมีความสามารถในการแข่งขันนานาชาติ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนกิจกรรมตามโครงการ และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรม ที่หลากหลายไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้การส่งเสริมครูส่งนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขันในเวทีต่าง ๆ เพื่อยกย่อง เชิดชูเกียรติ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะครูภายในสถานศึกษาอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิตา รินสิริ (2558, น.110) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ มีการจัดโครงการอบรมโดยวิทยากรผู้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้ครูใช้ ผลิต และพัฒนาสื่อ

นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีงบประมาณในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือในการผลิตสื่อ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

2.3 ด้านการประสานงาน และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงานในด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนปัจจัย ครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ Active Learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ขอความร่วมมือจากปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่างๆ ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ ชบา จันทร์นวล (2560, น.87) ศึกษาเรื่อง แนวทางการนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติของโรงเรียนนำร่องขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัด สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้ทุกแห่งและมีการหมุนเวียนการใช้พื้นที่ในห้องเรียน และนอกห้องเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ในรูปแบบต่างๆ ควรประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองหรือผู้ที่อยู่ในชุมชน เพื่อระดม ทรัพยากรและส่งเสริมให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใกล้บริเวณโรงเรียน ชุมชนเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ เรืองฤทธิ์ (2558, น.95) ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารจัดการเวลาเรียนโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนแกนนำ ในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การบริหารจัดการเวลาเรียนโดยใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ของโรงเรียนแกนนำในจังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริม สนับสนุน สร้างความเข้าใจ ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ด้านการปรับโครงสร้างเวลาเรียนของ สถานศึกษา ด้านการนิเทศภายในเพื่อสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ สื่อการเรียนรู้ ด้านการศึกษาวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ด้านการกำหนดกิจกรรมให้ ตอบสนองต่อความสนใจความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และด้านการกำกับติดตามกิจกรรม อย่างเป็นระบบ

2.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานร่วมกัน กับหลายฝ่ายในการนิเทศ กำกับ ติดตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ร่วมกันสร้างเกณฑ์การนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ควรเริ่มต้นด้วยการประชุมชี้แจงเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม จัดเตรียมข้อมูล เนื้อหาสาระ สร้างและพัฒนาสื่อ/เครื่องมือนิเทศ ตามหลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

โดยเน้นเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุกซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ดังนั้น การนิเทศกำกับ ติดตามของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จึงต้องมีเกณฑ์การนิเทศที่สอดคล้องกับเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงรุณี มีพร (2561, น.108) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการปฏิรูป การเรียนรู้ผู้เรียนเชิงพื้นที่ พบว่า กระบวนการนิเทศของสถานศึกษามีโค้ชประจำโรงเรียนปฏิบัติการ นิเทศร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาด้วยวิธีการนิเทศแบบ Coaching and Mentoring ผู้บริหาร สถานศึกษาร่วมปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอนด้วย ทั้งโค้ชและผู้บริหารสถานศึกษาต่างก็ดูแลชี้แนะ และเป็นพี่เลี้ยงครูอย่างกัลยาณมิตร

2.5 ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผลการดำเนินการและควรจัดทำเป็นการสะท้อนผล อย่างเป็นระบบตลอดโครงการหรือสะท้อนผลหลังจากดำเนินโครงการ มีบันทึกร่องรอย การดำเนินงาน ผลของการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ของการดำเนินโครงการ สามารถนำเสนอในรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ การประชุมของโรงเรียน การนำเสนอผลงานในรูปแบบของนิทรรศการ เป็นต้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุชีรา มะหิเมือง (2555, น.79) ศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ พบว่า ขั้นตอนการสะท้อนผล เป็นขั้นตอนสำคัญที่ถูกกำหนดไว้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้ปฏิบัติงานได้ทบทวนถึงจุดแข็ง จุดอ่อน จุดควรปรับปรุงของกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้รู้ วิธีการดำเนินงานที่เหมาะสม และสามารถสะท้อนต่อยอดการปฏิบัติงานนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2.6 ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นย้ำส่งเสริม กระบวนการด้านการบันทึกผลการดำเนินงานตามโครงการเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ และดำเนินการนำผลไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมให้เกิดผลลัพธ์ กับผู้เรียน สรุปภาพรวมความสำเร็จของโครงการอย่างชัดเจน และใส่ในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ งามศิริ (2562, น.75) ศึกษาเรื่องจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ MARCO Model ในรายวิชาการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ พบว่า ชั้นสรุปองค์ความรู้ เป็นขั้นที่นำผลการอภิปรายและสาธิตที่เป็นผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมากำหนด เป็นความคิดใหม่หรือความรู้ใหม่ โดยใช้วิธีการสรุปรวบยอดความคิดเป็นโครงงาน โครงการ เขียนรายงานหรือบรรยายอย่างเป็นระบบ และนำไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1. ด้านการขับเคลื่อนนโยบายควรดำเนินการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์นโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม ควรให้ความรู้แก่ครู และผู้เกี่ยวข้อง เช่น การอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรมที่ใช้การจัดการเรียนการสอนในยุคสมัยใหม่
3. ด้านการประสานงาน และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงาน ร่วมกันระดมทรัพยากรจากหน่วยงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนชุมชนและสังคม
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรร่วมกันสร้างเกณฑ์เครื่องมือการนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้การการนิเทศ กำกับ ติดตามบรรลุตามเป้าหมาย
5. ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสะท้อนผล และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน บันทึกผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
6. ด้านการนำผลไปใช้ในการปรับปรุง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นย้ำส่งเสริมการบันทึกผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ และพัฒนาต่อยอดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ควรศึกษารูปแบบแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ขวัญดาว แจ่มแจ่ม. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จรรยา ดาสา. (2552). 15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. สสวท., 36, 72.
- จรรณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติ
สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.
- จิราภรณ์ ยกอินทร์. (2560). การจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ Active Learning.
สืบค้น 20 เมษายน 2564, จาก <http://nakhonnayok.dusit.ac.th>
- เชี่ยวชาญ แก้วสิงห์. (2554). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 2 ต่อบริการทางการศึกษา
จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา : บทบาทของครู
กับ Active Learning. สืบค้น 20 เมษายน 2564, จาก <http://www.pochanukul.com>
- เดชดนัย จุ้ยชุ่ม. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ทักษะการคิดของนักศึกษา
ในรายวิชา ทักษะการคิด (Thinking Skills) รหัสวิชา 11-024-112 ประจำปีภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2558 ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning). วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ. (2555). เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”
ในประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เล่ม 2
หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระชัย ช่างบุญศรี. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ
โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2559). การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ลเอ็ดดูเคชั่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ธีรณสาร.
- บรรจบ เนียมมณี. (2553). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). *การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ประสานการพิมพ์.
- ปิยะนุช อาณาเขตต์. (2553). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พลอยไพลิน นิลกรรณ. (2560). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning โครงการการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง*. ลำปาง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2556). *ทฤษฎีองค์การสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2559). *การวิจัยปฏิบัติการ Action Research*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- มัลลิกา ต้นสอน. (2554). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รุ่งภรณ์ กล้ายประยงค์. (2563). *การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสาระการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้กับการบริหารราชการไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- ศิริราชย์ ศรีอุดม. (2557). *รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้*. สระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- สรวง วรอินทร์. (2557). *รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แนวทางการคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ : Active Learning*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อริสสา สะอาดนัก. (2557). ทักษะจากการจัดการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรณีศึกษา รายวิชาการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ศึกษาศาสตร์วิจัย”*, 1(29-30 พฤษภาคม 2557), 2012-2019.
- Campbell, J. P. (2010). *On the Nature of Organizational Effectiveness*. In Goodman, P. S., Pennings, J. M., & associates. *New Perspective on organizational effectiveness*. San Francisco: Jossey-Bass.
- DuBrin. (2010). *Essentials of management* New York South - Western College Publishing.
- Mckinney, S. E. (2008). *Developing teachers for high-poverty schools: The role of the internship experience*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นางปรียาภรณ์ กฤตพลวิวัฒน์   ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 1
2. นายสมชาย ภัทรวิวัฒนพงศ์   ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก
มิตรภาพที่ 73
3. นายเรือง คำดี   ผู้อำนวยการโรงเรียนป่อวิทย์บางระกำ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/ว๐๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์

เรียน นางปรียาภรณ์ กฤตพลวิวัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวทิพา พุมมา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานโครงการ
ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ ๒
นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ชัชภูมิ สีชมภู เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักในการควบคุมการจัดทำสารนิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของสารนิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

นางสาวทิพา พุมมา ๐ ๘๗๗๓ ๒๐๘๕ ๗

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/ว๐๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์

เรียน นายสมชาย ภัทรวิวัฒน์พงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวทิพา พุมมา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ ๖ นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักในการควบคุมการจัดทำสารนิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของสารนิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นางสาวทิพา พุมมา ๐ ๘๗๗๓ ๒๐๘๕ ๗

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/ว๐๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำสารนิพนธ์

เรียน นายเรือง คำดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวทิพา พุมมา นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ ๖ นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักในการควบคุมการจัดทำสารนิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของสารนิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๙

นางสาวทิพา พุมมา ๐ ๘๗๗๓ ๒๐๘๕ ๗

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูวิชาการ และครูผู้สอน
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 6 ด้าน
  - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการทำงาน และสภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใด
5. ขอความกรุณาส่งคืน .....ในซองเอกสารที่ส่งมาด้วยนี้

ขอกราบขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง

ทิพา พุมมา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ท่านต้องการเลือก

1. ตำแหน่ง

- ผู้บริหารสถานศึกษา
 หัวหน้าครูวิชาการ
 ครูผู้สอน

2. เพศ

- ชาย
 หญิง

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 รูปแบบ Active Learning ในโรงเรียนของท่าน ตามความคิดเห็นของท่านว่ามีการปฏิบัติงาน
 อยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติทางขวามือ โดยระดับคะแนน
 มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความรายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการขับเคลื่อนนโยบาย					
1	ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบโครงการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด โครงการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ลงในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจง โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ในการดำเนินงานให้กับบุคลากรในสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดภาพของความสำเร็จของการขับเคลื่อนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครูจัดทำข้อมูลสารสนเทศตามความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายบุคคล					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					

ข้อ	ข้อความรายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูเข้ารับการพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบ Active Learning เช่น การอบรม การสัมมนา เจริญปฏิบัติการ ศึกษาดูงานการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม นำนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขัน ฯลฯ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูพัฒนาสื่อ นวัตกรรมตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
11	ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำสื่อ นวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
	ด้านการประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้					
13	ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือกับชุมชนดำเนินงานขอความร่วมมือประสาน จัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษารวมทั้ง ภูมิปัญญา ประชาชนชาวบ้าน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					

ข้อ	ข้อความรายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม						
15	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างเกณฑ์การนิเทศเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างเป็นระบบ ตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
16	ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ ติดตาม คณะครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครู เช่น ประชุม ชี้แจง บรรยาย สัมภาษณ์ ระดมความคิด ตรวจสอบเอกสารเยี่ยมชั้นเรียน รวมถึงกระบวนการเรียนการสอน และการใช้เทคนิคการนิเทศ ที่แตกต่างกันตามสภาพบริบท ตามโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
17	ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ เพื่อร่วมกันสรุปและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ					
18	ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ					
ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน						
19	ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning อย่างเป็นระบบและดำเนินการเป็นระยะ ๆ ให้ครอบคลุมทุกมิติ					
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีการบันทึกผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อนปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ในรูปแบบ PLC, การสัมภาษณ์ การทำ Focus Group, การตอบแบบสอบถาม และการจัดประชุมสัมมนา ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning					
21	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเสนอการสะท้อนผลการดำเนินงานโครงการในรูปแบบ PLC ตามช่วงชั้นเรียน และในภาพร่วมของคณะครูในสถานศึกษา					

ข้อ	ข้อความรายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการสะท้อนผลการดำเนินงาน						
22	ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำผลการดำเนินงานตามโครงการในด้านปัญหา อุปสรรค และความสำเร็จตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ในวาระการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา					
23	ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอ รายงานผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ให้กับสาธารณชนในรูปแบบที่หลากหลาย					
ด้านการนำไปใช้ในการปรับปรุง						
24	ผู้บริหารสถานศึกษาบันทึกข้อมูลสรุปรายงานผลการประชุมการจัดนิทรรศการผลสะท้อนจากการประชุม ในรูปแบบ PLC ของคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาปรับปรุงโครงการดังกล่าว					
25	ผู้บริหารสถานศึกษานำบันทึกผลการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผลสะท้อนของการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning นำไปพัฒนาต่อยอด ตามโครงการดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกมิติ และนำไปบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาต่อไป					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่ง .....

หน่วยงาน/โรงเรียน .....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ .....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพิษณุโลก เขต 1

ด้านที่ 1 การขับเคลื่อนนโยบาย

การศึกษาวิเคราะห์นโยบาย แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดโครงการกิจกรรมลงในแผนปฏิบัติ
 การประจำปีของสถานศึกษา ประชุมชี้แจง กำหนดภาพของความสำเร็จ สนับสนุนการจัดกิจกรรมการ
 เรียนรู้ เผยแพร่ผลการดำเนินงานตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
 ท่านมีแนวทางการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 2 การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนา สื่อ นวัตกรรม

การส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนา เช่น การอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน นำนวัตกรรมเข้าประกวดแข่งขัน ฯลฯ ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ และให้ครูนำสื่อ นวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ท่านมีแนวทางการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 การประสานงานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูร่วมมือกับชุมชนประสานจัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษารวมทั้งภูมิปัญญา ราษฎรชาวบ้าน ตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ท่านมีแนวทางการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 4 การนิเทศ กำกับ ติดตาม

การสร้างเกณฑ์การนิเทศที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างเป็นระบบ ผู้บริหาร สถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม คณะครู เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การใช้เทคนิคการนิเทศ ที่แตกต่างกันตามสภาพบริบท สะท้อนข้อมูลย้อนกลับ เพื่อร่วมกันสรุปและแก้ไข้ปัญหาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ตามกระบวนการ เช่น PLC, KM, AAR ฯลฯ ท่านมีแนวทางการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 5 การสะท้อนผลการดำเนินงาน

การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเป็นระยะ ๆ ครอบคลุมทุกมิติ
บันทึกผลการดำเนินงาน จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในรูปแบบ PLC,
การสัมภาษณ์ Focus Group, การตอบแบบสอบถาม และประชุมสัมมนา นำเสนอการสะท้อนผลการ
ดำเนินงาน ท่านมีแนวทางการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านที่ 6 การนำผลไปใช้ในการปรับปรุง

การบันทึกข้อมูลสรุปรายงานผล การจัดนิทรรศการผลสะท้อนจากการประชุม ในรูปแบบ
PLC ของคณะครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พัฒนาปรับปรุงโครงการ เผยแพร่ผลงาน บรรจุในแผนปฏิบัติการ
ประจำปีของสถานศึกษาต่อไป ท่านมีแนวทางการบริหารงานอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*****ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างสูง*****

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ ค่า IOC

การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning
ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

คำชี้แจง

สำหรับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+1	3	1.00
2	+1	+1	+1	3	1.00
3	+1	+1	+1	3	1.00
4	+1	+1	0	2	0.67
5	+1	+1	+1	3	1.00
6	+1	+1	+1	3	1.00
7	+1	+1	+1	3	1.00
8	+1	+1	+1	3	1.00
9	+1	+1	+1	3	1.00
10	+1	+1	+1	3	1.00
11	+1	+1	+1	3	1.00
12	+1	+1	+1	3	1.00
13	+1	+1	+1	3	1.00
14	+1	+1	0	2	0.67
15	+1	+1	+1	3	1.00
16	+1	+1	+1	3	1.00

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
17	+1	+1	+1	3	1.00
18	+1	+1	+1	3	1.00
19	+1	+1	+1	3	1.00
20	+1	+1	+1	3	1.00
21	+1	+1	+1	3	1.00
22	+1	+1	+1	3	1.00
23	+1	+1	+1	3	1.00
24	+1	+1	+1	3	1.00
25	+1	+1	+1	3	1.00
รวมเฉลี่ย				73	0.97

ภาคผนวก จ
บริบทของกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

บริบทของกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

กลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ ประกอบไปด้วยโรงเรียน 10 โรงเรียน มีรายชื่อโรงเรียนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 บริบทของกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ตำบล	อำเภอ	หมายเหตุ
1	โรงเรียนวัดยางเอน (ประชานุเคราะห์)	ในเมือง	เมือง	
2	โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันออก	ในเมือง	เมือง	
3	โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก (มิตรภาพที่ 73)	ในเมือง	เมือง	
4	โรงเรียนชุมชน 1 วัดสัปดาห์น้ำมัน	ในเมือง	เมือง	
5	โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์	ในเมือง	เมือง	
6	โรงเรียนบ้านคลองหนองเหล็ก	ในเมือง	เมือง	
7	โรงเรียนวัดศรีรัตนาราม (รัตนราษฎร์สงเคราะห์)	ในเมือง	เมือง	
8	โรงเรียนวัดคู้วารี (อำพันอุปถัมภ์)	ในเมือง	เมือง	
9	โรงเรียนวัดจุฬามณี	ในเมือง	เมือง	
10	โรงเรียนบ้านหนองหัวยาง	ในเมือง	เมือง	

ประวัติย่อผู้วิจัย

